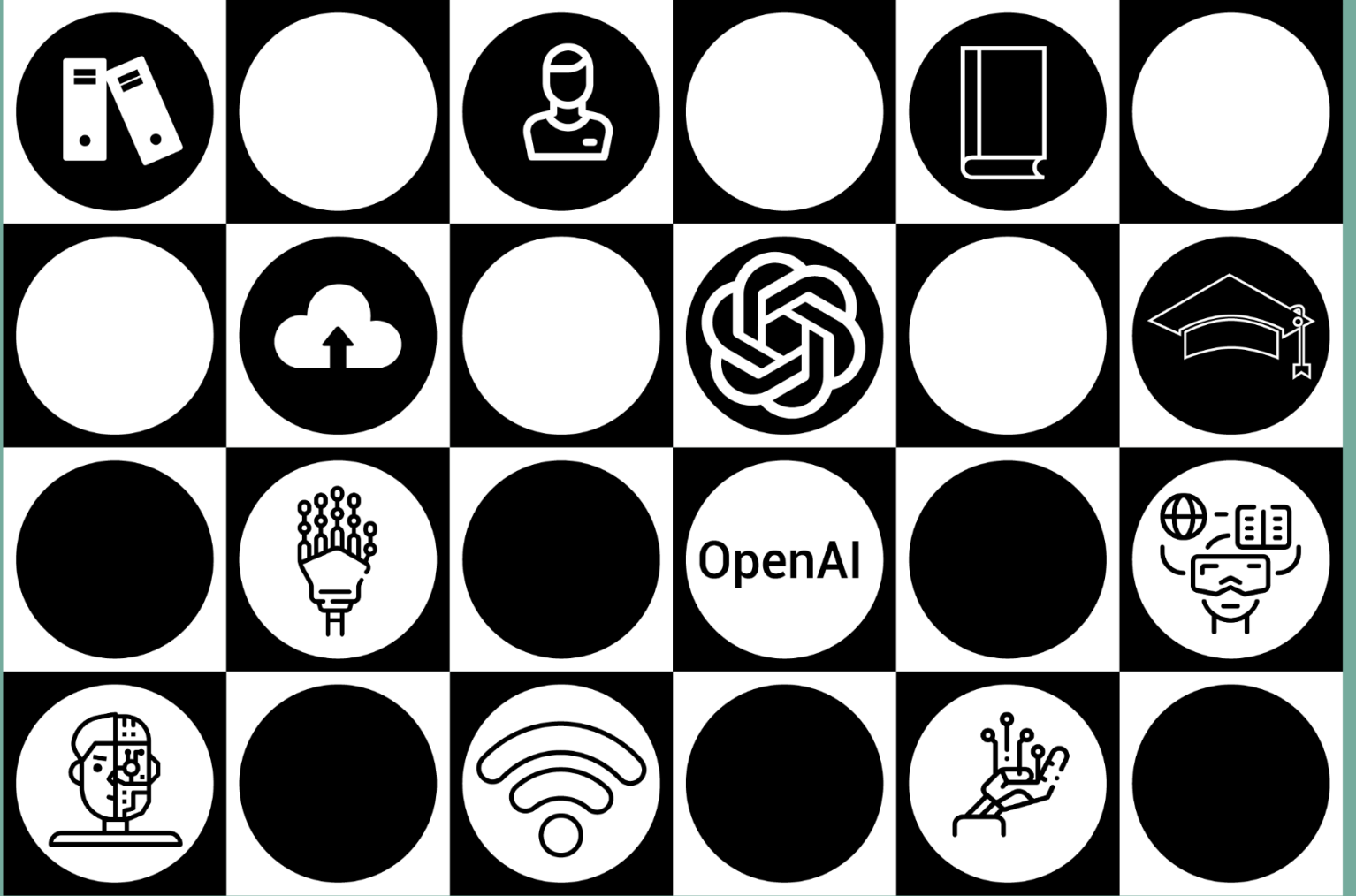

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Nisan 2023

kosam.org

info@kosam.org

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 NİSAN 2023

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2023

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 444 1251 / 7975

www.kosam.org

info@kosam.org

ÖN SÖZ

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre ve Sosyal** olmak üzere **dört ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda 2023 yılında da ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam edeceğiz.

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Hint Rupisinin Küreselleşmesi: Güney Asya İçin Kabul Edilebilir Mi? / Observer Research Foundation (Hindistan)	1
2. Hindistan ve Silikon Vadisi Arasında: Fırsatlar Okyanusu / Austrian Economics Center (Avusturya)	2
3. Düşük Gelirli Ülkeler Bütçelerinin %10'undan Fazlasını Borçlarını Ödemek İçin Kullanıyor / International Institute for Environment and Development (Birleşik Krallık).....	4
4. Ters Dolarizasyon Başladı / Austrian Economics Center (Avusturya)	5
5. Ekonomik Özgürlük: Ekonomik Büyüme ve Refah Kilidini Açmanın Anahtarı / Austrian Economics Center (Avusturya)	6
6. Bir Süper Güç Bölünmesinde Nasıl Hayatta Kalınır / The Economist (Birleşik Krallık) .8	
B. POLİTİKA	10
1. Dünya Bankası'nın Küresel Ekonomideki Rolünü Yeniden Tanımlamasının Beş Yolu / Atlantic Council (ABD)	10
2. Ekonomi (ve Daha Fazlası): Macron ve Von Der Leyen Neden Çin'de? / Wilson Centre (ABD)	12
3. Yaptırımların Gölgesinde Hindistan-Rusya Ekonomik İlişkilerini Yönetmek / Valdai Discussion Club (Rusya).....	15
4. Rusya Ukrayna'yı Tahıl Anlaşmasını İptal Etmekle Tehdit Ediyor / AL-MONITOR (ABD).....	16
5. Çin Küresel Güvenlik Girişimi Kavram Belgesini Yayınladı / Centre for Air Power Studies (Hindistan)	17
C. ÇEVRE	20
1. Su Sıkıntısı: Giderek Daha da Kötüleşen Küresel Bir Sorun / Council on Foreign Relations (ABD).....	20
2. Beyaz Altın İçin Mücadele: Etiyopya ve Sudan'da Arasındaki Susam Karışıklığı / Chatham House (Birleşik Krallık)	22
3. Petrol Devleri Günde 1 Milyon Varilin Üzerinde Sürpriz Kesintiler Açıkladı / AL-MONITOR (ABD)	23
4. Gıda Yakıtı Karşı v2.0: Biyoyakıt Politikaları ve Mevcut Gıda Krizi / International Food Policy Research Institute (Fransa)	24

5. Lityum için Küresel Mücadelede Tüm Gözler Şili'nin Üzerinde / Wilson Center (ABD)	26
6. Küresel Su İhtiyacının Karşılanmasında Altyapı ve Yönetim Hayati Önem Taşıyor / Wilson Center (ABD)	28
7. Körfez İş Birliği Konseyi'nin Hidrojen Ortamı: Zorluklar ve Fırsatlar / Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)	30
D. SOSYAL	32
1. Londra, Kanada'nın Yabancılara Uyguladığı Mülkiyet Alım Yasağından Bir Şey Öğrenebilir Mi? / Centre For London (Birleşik Krallık)	32
2. Amerika'yı Terk Edip Çin'e Giden Bilim İnsanı Sayısı Artıyor / CATO Institute (ABD)	33
E. TEKNOLOJİ	36
1. Mars ve Ötesindeki Yaşamın Sırlarını Çözmek / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	36
2. Yapay Zekâ ile Öksürük Denetimi Hastalıkları Teşhis Etme Yöntemimizi Değiştirebilir / TIME (ABD)	37
3. AB Dijital Egemenlik Hakkında Konuşmayı Neden Bırakmalı? / Council on Foreign Relations (ABD)	39
4. Orta Doğu'da Yapay Zekâ ve ChatGPT'nin Yaygınlaşması Yavaşlayacak Gibi Görünmüyor / AL-MONITOR (ABD)	40
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	42

A. EKONOMİ

1. Hint Rupisinin Küreselleşmesi: Güney Asya İçin Kabul Edilebilir Mi? / Observer Research Foundation (Hindistan)

Rusya'ya yönelik ABD öncülüğünde uygulanan yaptırımlar, Moskova'nın sunduğu ucuz petrolü kaçırmak istemeyen Hindistan ve Çin gibi ülkeleri, Dünya'nın rezerv parası olan Amerikan dolarıyla ticaret yapmaktan uzaklaşmaya zorlamıştır. Bu sebeple Hindistan, kendi para birimi olan rupiyi dolarla eşit düzeyde bir uluslararası para birimi haline getirmek için çaba sarf etmeye başlamıştır. Hindistan'ın rupi çabası şu an için komşu ülkeler tarafından olumlu şekilde karşılanmış görünmektedir. Ukrayna krizi öncesi Maldivler, Sri Lanka ve zaman zaman Bangladeş gibi komşu ülkelerin ya Hint rupisi ile ticaret yapmaya ya da ortak bir Güney Asya para birimine geçiş yapmaya sıcak bakmışlardır.

Kaynak: Shutterstock / ORF

Hint rupisi ile ticaret yapmanın hem Hindistan hem de ticaret ortakları için bazı avantajları bulunmaktadır. İster seyahat ister ticaret olsun, bireyler, işletmeler ve hükümetler, önce kendi ülkelerinde dolar satın almaları ve daha sonra bunun en azından

bir kısmını gittikleri ülkede yerel para birimine çevirmeleri gerektiğinden her iki tarafta da dolar kurundan dolayı zarar etmektedir. Sri Lankalı bankacılık uzmanlarına göre, bölgedeki iş adamları ödemelerini ABD'li bir banka aracılığıyla yapmak yerine Hint rupisi ile ticaret yaptıkları zaman işlem maliyetlerinde yaklaşık olarak %50 oranında bir tasarruf sağlayacaklardır. Ancak, yine Sri Lankalı bazı ekonomistler, rupee olan bağımlılığın artması hususunda uyarılarda bulunmuş, ülkenin mevcut borçlarının ödenebilmesi için doların gerekli olduğu ve ticari faaliyetlerin tek bir döviz cinsi üzerinden ilerlemesi önemli ekonomik sorunlara sebep olacağı konusunda uyarıda bulunmuştur. Rupinin dolar, euro, ve sterline olan bağımlılığı sona erdirme potansiyeline sahip olduğu söylenmektedir. Fakat bunun olabilmesi için komşu ülkelerin Hindistan ile ikili ticaret olasılıkları üzerine kafa yorması, aynı şekilde Hindistan'ın da benzer çalışmalar yapması ve bu yönde yavaş ama emin adımlar atmasını sağlayacak mekanizmaları oluşturması gerektiği belirtilmiştir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/rupee-going-global-acceptable-for-south-asia/>

Anahtar Kelimeler: Rupee, Hindistan, Güney Asya, Dolar, Ticaret

2. Hindistan ve Silikon Vadisi Arasında: Fırsatlar Okyanusu / Austrian Economics Center (Avusturya)

Hindistan, ABD ile koordine olup teknolojiyi daha iyi geliştirebilirse geleceğin teknolojisinde büyük bir rol oynama potansiyeline sahiptir. Hindistan'da özellikle Bangalore'da bulunan teknoloji parkları hem yerli hem de Silikon Vadisi merkezli bilişim teknolojileri firmalarının mükemmel bir karışımına sahiptir. Bölge, binlerce kişiye doğrudan ve yüz binlerce kişiye de dolaylı olarak istihdam sağlamaktadır. Silikon Vadisi merkezli büyük sosyal medya devleri Hindistan'da faaliyet göstermektedir. Örneğin Google, Hindistan'da en çok kullanılan arama motorudur. Hindistan, dünya çapında en büyük WhatsApp pazarına sahipken aynı zamanda Twitter'da 25 milyondan fazla aktif kullanıcısı bulunmaktadır.

Kaynak: Austrian Economics Center

Firmaların Hindistan'a yönelmesinin önemli sebeplerinden birisi de Doğrudan Yabancı Yatırımlardır (FDI). ABD Hindistan'daki en büyük FDI kaynağı olurken, Körfez bölgesinden gelenlerde FDI akışının önemli bir bileşenidir. Yalnızca 2021 yılında 875 milyon dolarlık FDI, Bilgi ve İletişim Teknolojisi (ICT), elektronik sektörlerine girmiş ve bunun yaklaşık %64,6'sı Körfez Bölgesi'nden gelen FDI'lardan oluşmaktadır. Bu durumun bölgeler arasında güçlü bağların kurulmasına yardımcı olduğu vurgulanmaktadır. Hindistan ve ABD arasındaki ticari ilişkiler tek yönlü değildir. Birçok Hintli firma da mevcut olarak ABD'de yatırım yapmakta ve ABD'deki nitelikli, kalifiyeli insanlara iş imkânı sağlamaktadır. Hindistan'ın önde gelen bilişim şirketlerinin neredeyse tamamının ABD'de genel merkezi ya da ofisi bulunmaktadır. Hindistanlı şirketler, işlerini daha da büyütebilmek için Silikon Vadisi merkezli şirketlerle iş birliği yapmakta ve birlikte çalışmaktadır.

Bölgeler arasındaki bağlantıları ve alışverişi etkileyebilecek pek çok zorluk bulunmaktadır. Henüz belirgin olmasa da Hindistan ve ABD arasındaki gerginlik Çin ve Rusya yüzünden devam etmektedir. Jeopolitik sorunlara ek olarak, Facebook ve Twitter tarafından binlerce işçinin işten çıkarılmasıyla bilişim sektöründe yaşanan büyük iş kayıpları, birçok Hintli teknoloji çalışanın da işten çıkarılmasına etki etmiştir. Hindistan

ve ABD'nin herkesin yararına olacak teknolojileri nasıl koordine edip daha iyi geliştireceklerini önümüzdeki dönemde daha rahat görülebileceği vurgulanmıştır.

Erişim: <https://austriancenter.com/between-india-and-silicon-valley-an-ocean-of-opportunities/>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, ABD, Silikon Vadisi, Yatırım

3. Düşük Gelirli Ülkeler Bütçelerinin %10'undan Fazlasını Borçlarını Ödemek İçin Kullanıyor / International Institute for Environment and Development (Birleşik Krallık)

Uluslararası Para Fonu (IMF) borç konusunda bir yuvarlak masa toplantısı düzenlerken IIED tarafından yayınlanan yeni analize göre, sayısı giderek artan düşük gelirli ülkeler ulusal bütçelerinin %10'undan fazlasını borçlarını ödeyebilmek için kullanırken Angola neredeyse bütçesinin yarısını kullanmaktadır. Araştırmacılar, En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) için mevcut verileri analiz etmiş ve bu ülkelerin yaklaşık olarak 17'sinde 2015-2020 yılları arasında ulusal bütçenin borçlar için harcanan kısmının arttığı tespit etmiştir. Senegal'de bu oran %7'nin biraz üzerindeyken neredeyse %35'e kadar yükselmiştir. Etiyopya, Zambiya, Tanzanya, Gine Bissau, Mozambik ve Lesotho bütçelerinin %10'undan fazlasını borç ödemeleri için kullanırken, Angola'da bu oran %46'ya ulaşmıştır. COVID-19 salgını ve Ukrayna'daki savaşın son iki yılda pek çok düşük gelirli ülke için maliyetlerin ve borçların artmasına yol açması nedeniyle mevcut tablonun daha da vahim olması muhtemeldir.

Düşük gelirli ülkelerin borçlarındaki artış konusu, Sri Lanka, Gana ve Zambiya'nın kamu borçlarında temerrüde düşmesiyle gündeme gelmiştir. IIED'de kıdemli araştırmacı olan Sejal Patel, borç ödeme maliyetlerinin ulusal bütçelerin önemli bir bölümünü kapladığını ve sağlık, eğitim, ulaşım ve diğer temel hizmetlerin karşılanması gerektiğini, ayrıca iklim değişikliği, doğa kaybına uyum sağlama ve azaltma maliyetlerinin pek çok düşük gelirli ülke için ulaşılamaz olmasının normal olduğunu belirtmiştir. Yine de birçok durumda, bu ülkeler sadece doğa ve biyolojik çeşitlilik açısından zengin olmakla kalmayıp, aynı

zamanda iklim değişikliğinin ön saflarında yer almakta ve etkilerine karşı özellikle savunmasız durumdadırlar.

"Borçların yeniden yapılandırılma meselesini iklim ve doğa sonuçlarıyla ilişkilendirmek, ekonomik krizi hafifletebileceği gibi doğanın korunmasına ve restore edilmesine yardımcı olabilecektir. Pandeminin ortasında, Dünya Bankası ve IMF, ülkelerin Covid-19 ile mücadele ve iyileşme için mali kaynaklarını serbest bırakmak amacıyla bir borç hizmeti askıya alma girişimini (DSSI) teşvik etmiş fakat bu program artık sona ermiştir. Bu girişim, Covid-19 sonrası toparlanmayı desteklemek üzere borç finansmanının yeniden tasarlanmasına yönelik çok ihtiyaç duyulan sistematik girişimler yerine sadece faiz ödemelerinde acil rahatlamayı desteklemiştir.

Erişim: <https://www.iied.org/low-income-countries-using-over-10-budgets-service-debts>

Anahtar Kelimeler: Düşük Gelirli Ülkeler, Uluslararası Para Fonu (IMF), Borç

4. Ters Dolarizasyon Başladı / Austrian Economics Center (Avusturya)

Çin ve Brezilya kendi para birimleriyle ticaret yapma konusunda anlaşmaya vararak ABD dolarının dünyanın rezerv para birimi olma rolüne bir darbe daha vurmuştur. Doların yaygın kullanımı ABD devlet tahvilleri için önemli bir talep yaratırken, Çin ve Brezilya'nın hamleleri talebi azaltması beklenmektedir. İran ve Rusya'nın SWIFT gibi dolar bazlı ticaret sistemlerinden çıkarılmasından sonra yaşadıkları ekonomik bozulmaya tanık olan pek çok ülke, siyasi açıdan tarafsız bir rezerv para birimini değerlendirmeye başlamıştır. Hindistan ve Malezya, belirli ticaretler için Hint rupisi kullanmaya başlarken, Suudi Arabistan ve diğer enerji ihracatçıların da dolardan uzaklaştığı yönünde uyarılar yapılmaktadır.

Dünya'nın en büyük ekonomisinin itibari para birimini daha küçük ekonomilerin itibari para birimiyle değiştirmenin mevcut durumda pratik bir değiştirme stratejisi olmayacağı söylenmektedir. Dolardan uzaklaşmak, tarihsel, teknolojik, finansal ve alışkanlıklara bağlı nedenlerden dolayı çıkış engelleri ve ağ etkileri gibi önemli engellerin oluşmasına neden olacaktır. Doların hâkim küresel para birimi olarak geleceği, hakimiyetinin

silahlandırılması ve ABD para politikası yönünün değiştirilmesi nedeniyle sona erebileceği söylenmektedir. ABD'nin mali ve parasal politikaları sağlam para ilkeleriyle uyumlu hale getirilmediği sürece, ters dolarizasyon durumunun devam edeceği ve doların yurtdışında kademeli olarak zemin kaybetmesine neden olacağı savunulmaktadır.

Kaynak: Austrian Economic Center

Erişim: <https://austriancenter.com/de-dollarization-has-begun/>

Anahtar Kelimeler: Dolar, Ters Dolarizasyon, ABD, Çin, Brezilya

5. Ekonomik Özgürlük: Ekonomik Büyüme ve Refah Kilidini Açmanın Anahtarı / Austrian Economics Center (Avusturya)

Ekonomik büyüme ve refahın anahtarı nedir? Bugün bile Washington Uzlaşısı ekonomik kalkınma için en iyi politika önerisi olarak kabul edilmektedir. Washington Mutabakatı, 80'li ve 90'lı yıllarda IMF, Dünya Bankası ve ABD Hazinesi gibi Washington merkezli kurumlar tarafından gelişmekte olan ülkeler için teşvik edilen 10 ekonomik politika önerisidir. Bunlar arasında mali disiplin, kamu harcama öncelikleri, vergi reformu, finansal ve ticari liberalizasyon, özelleştirme, deregülasyon, doğrudan yabancı yatırımların teşviki, mülkiyet hakları ve yolsuzlukla mücadele yer almaktadır. Heritage Vakfı, ülkeleri ekonomik özgürlüğe göre sıralayan kapsamlı bir liste hazırlamış ve ülkeleri sıralamak için 12 farklı gösterge kullanmıştır. Kullanılan 12 gösterge şu şekildedir;

mülkiyet hakları, yargının etkinliği, hükümetin bütünlüğü, vergi yükü, hükümet harcamaları, mali sağlık, iş özgürlüğü, çalışma özgürlüğü, parasal özgürlük, ticaret özgürlüğü, yatırım ve finansal özgürlük (Miller vd., 2022).

Örneğin, Dünya Bankası Singapur'un kişi başına düşen GSYH'sinin 72.794 USD olduğunu tahmin etmektedir. İsviçre'nin kişi başına düşen GSYH'si 91.992 USD iken İrlanda'nın kişi başına düşen GSYH'si yaklaşık 100.000 USD'dir. Petrol zengini Körfez ülkelerinin kişi başına düşen GSYH'si daha yüksek olabilir, ancak ekonomileri Batı Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri kadar çeşitlendirilmiş değildir. Ekonomik özgürlük söz konusu olduğunda da en üst sıralarda yer almazlar. Listenin üst sıralarında yer alan bu ülkelerin aynı zamanda sanayileşmiş ekonomiler olduğunu ve artık büyümeyi sağlamak için büyük ölçüde üçüncül sektöre dayandıkları görülmektedir.

Rank	Country	Score
1	Singapore	84.4
2	Switzerland	84.2
3	Ireland	82

Kaynak: The Heritage Foundation

Kuzey Kore tablonun en altında gösterilmektedir. Kuzey Kore söz konusu olduğunda Dünya Bankası bir istatistik tutmamaktadır. Bunun nedeni verilerin güvenilir ve toplanmasının zor olmasıdır. Birleşmiş Milletler, Kuzey Kore'nin kişi başına düşen GSYH'sinin yaklaşık 600 USD olduğunu tahmin etmektedir.

174	Sudan	32
175	Cuba	29.5
176	Venezuela	24.8
177	North Korea	3

Kaynak: The Heritage Foundation

Endeksin en alt basamağında, kişi başına düşen GSYH'si son derece düşük olan ve otoriter yönetim altında bulunan ülkeler bulunmaktadır. Örneğin Sudan'ın kişi başına düşen GSYH'si 1.000 USD'nin altındadır. Venezuela'nın GSYH'si ise sadece 3.000 USD

civarındadır. Çin ise ekonomik özgürlük endeksinde 158. sırada yer almıştır. Aynı zamanda Çin, kişi başına düşen yaklaşık 13.000 ABD doları GSYH ile orta gelirli ülke konumundadır.

Erişim: <https://austriancenter.com/economic-freedom-the-key-to-unlocking-economic-growth-and-prosperity/>

Anahtar Kelimeler: GSYH, Ekonomik Büyüme, Refah, Ekonomik Özgürlük

6. Bir Süper Güç Bölünmesinde Nasıl Hayatta Kalınır / The Economist (Birleşik Krallık)

Amerika, Çin ve Rusya arasında kalan pek çok ülke, taraf seçmemekte kararlı davranmaktadır. 1945 yılından bu yana Amerika'nın liderliğindeki düzen parçalandıkça ve ekonomik ayrışma hızlandıkça, yeni anlaşmalar ortaya çıkmakta, jeopolitik yeniden şekillenmektedir. Dünya nüfusunun %15'ini oluşturan 52 ülke "Batı ve dostları" Rusya'nın eylemlerini kınarken ve cezalandırırken, sadece 12 ülke Rusya tarafında yer alsa da yaklaşık olarak 127 devlet her iki tarafta da yer almamaktadır. Jeopolitik bölünmeler açısından tarafsız kalma stratejilerinin büyük riskler ve fırsatlar içerdiği vurgulanmaktadır.

Endonezya'da 1955 ve Yugoslavya'da 1961 yılında düzenlenen konferanslarda liderler Batı ve Sovyet bloğundan ayrı bir "üçüncü dünya" ortaya koymuştur. Resmi bir kurum olan Bağlantısızlar Hareketi'ne ise neredeyse tüm Afrika, Asya ve Latin Amerika devletleri katılmıştır. Bağlantısız ülkeler genellikle Batılı liderlerin ikiyüzlü olduğunu düşünmektedir. Rusya – Ukrayna savaşının ilk yılında Ukrayna'ya yaklaşık olarak 170 milyar dolar yardım sözü verilirken, bu rakam 31 Batılı donörden oluşan OECD Kalkınma Yardımları Komitesi'nin 2021 yılında dünya genelinde harcadığı yardımların yaklaşık %90'ına denk gelmektedir. Cambridge Üniversitesi tarafından hazırlanan rapora göre liberal demokrasilerin %75'i Çin'e yönelik negatif bir tutum sergilerken, Rusya'ya karşı ise bu negatif tutum oranı %87 olmaktadır. Fakat, geriye kalan neredeyse 6 milyarlık dünya nüfusunda bu negatif tutumun tam tersi olduğu vurgulanmıştır. Avrupa Dış İlişkiler Konseyi adlı Think Tank kuruluşunun geçen yıl gerçekleştirdiği ankete göre çok

sayıda Hintli (%48) ve çok sayıda Türk (%51) gelecekteki dünya düzeninin çok kutupluluk veya Batılı olmayan hakimiyetler tarafından tanımlanacağını söylemiştir. Ayrıca, Amerikalıların %37'si, Avrupa ülkelerindeki insanların %31'i ve Birtonların (Büyük Britanya'da Keltçe konuşan yerli halk) %29'u bu düşünce de hemfikir olduklarını belirtmiştir.

Şimdilik Biden yönetiminin iki kademeli bir dış politika benimsediği görülüyor (öncelikle Avrupa ve Asya'daki temel müttefikleri, sonrasında sallantıda olan küresel kurumlarla olan ilişkiler). Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron geçen hafta Çin'e yaptığı ziyaret sırasında Avrupa'nın Tayvan'a yönelik Amerika politikasının "takipçisi" olmaması ya da "Amerikan ritmine uyum sağlamaması" gerektiğini belirtmiştir. Yazının devamında T25 grubuna dahil edilen ülkeler ve bu grubun özelliklerinden ve Doğu – Batı ilişkilerinden çeşitli ülkelere değinilerek bahsedilmiştir.

Erişim: <https://www.economist.com/international/2023/04/11/how-to-survive-a-superpower-split>

Anahtar Kelimeler: ABD, Ekonomik Ayrışma, Süper Güç, Batı- Doğu

B. POLİTİKA

1. Dünya Bankası'nın Küresel Ekonomideki Rolünü Yeniden Tanımlamasının Beş Yolu / Atlantic Council (ABD)

Ekonomik çalkantının yaşandığı dönemde Eski MasterCard İcra Kurulu Başkanı Ajay Banga'nın tek aday olarak mayıs ayında Dünya Bankası'nın başına geçmesi beklenmektedir. Covid-19, Ukrayna savaşı, küresel enflasyon ve iklim krizi üzerine, Dünya Bankası'nın "aşırı yoksulluğu sonlandırma ve paylaşılan refahı sürdürülebilir bir şekilde teşvik etme" misyonunu yerine getirmek için küresel ekonomideki rolünü yeniden tanımlaması gerektiği savunulmaktadır. Küresel ekonomide kapsayıcı büyümenin önündeki zorlukların ele alınmasına yardımcı olmak için **beş** politika önerilmektedir.

Kaynak: Reuters / Atlantic Council

Birincisi; Covid, çatışma ve iklim kaynaklı aşırı yoksulluktaki artışın ele alınması ile ilgilidir. Dünya Bankası'nın şu an %9 olan aşırı yoksulluğu 2030 yılına kadar %3'e indirme hedefine ulaşmasının artık mümkün olmadığı düşünülmektedir. Pandeminin başlangıcından bu yana, ülkeler arasındaki eşitsizlik artmıştır. Ukrayna krizi küresel gıda, yakıt ve gübre fiyatlarının önemli ölçüde artmasına neden olmuştur. 2023 yılında

yaklaşık olarak 345 milyon insanın gıda problemi yaşayacağı tahmin edilmektedir. Dünya Bankası'nın kredi verme ve danışmanlık faaliyetlerinin büyük bir kısmını sosyal korumaya ve enflasyona yol açan, yoksulluğu daha da kötüleştiren gıda, enerji ve hammadde alanlarındaki eksikliklerin giderilmesi için ayırması gerektiği vurgulanmaktadır.

İkincisi ise **borç sıkıntısı** ile ilgilidir. Gelişmekte olan ülkelerin uzun vadeli ekonomik büyüme beklentilerini destekleyen proje ve reformlara odaklanılmasını sağlamak Dünya Bankası'nın görevi olarak düşünülmektedir. Ancak, daha çok çabalamaları, borç sıkıntısı çeken ülkelere ve şirketlere kredi vermek ve mevcut borçları yeniden yapılandırmak için piyasalarda daha fazla para toplamayı düşünmeleri gerekmektedir.

Üçüncü olarak **dijital devrim** söz konusu olmaktadır. Ticaret, kamu yönetimi ve eğitim hızlı dijitalleşme ile gelişmektedir. Dünya Bankası gençlere beceri kazandırmak ve dijital dünyaya uzak olan yaşlı çalışanlarına da beceri kazandırmak için yeni teknolojilere de öncelik vermesi gerekmektedir.

Dördüncü politika önerisi **özel sermaye için teşvik yapılarının değiştirilmesini** kapsamaktadır. Yüksek enflasyona tepki olarak faiz oranları artırılmış, bu da hükümetler ve özel sektör için borçlanma maliyetlerini yükseltmiştir. Dünya Bankası'nın bir projeye verdiği kredi, küçük olsa bile, yatırımcılara güven vermede, uyum ve azaltım için iklim finansmanı da dahil olmak üzere fon ve finansmanı "dışlamada" kilit bir rol oynamaya devam edeceği düşünülmektedir.

Sonuncu öneri ise **kapsayıcı büyümenin kapsayıcı yönetim ile başlaması** yeniden tesis edilmelidir. G7 ülkeleri ve Avrupa Birliği ülkeleri, küresel nüfusun %13'ünden azını temsil etmelerine rağmen, Dünya Bankası'ndaki tüm oyların %50'sinden fazlasını kontrol etmektedir. Dünya Bankası, genel reformlarının bir parçası olarak, üyelerinden gelen eşitsiz görüş ve temsil eleştirilerini ele almak üzere oylama reformlarını ciddi bir şekilde değerlendirmesi gerekmektedir. Yeni bir başkan ve Dünya üzerinde ABD başta olmak üzere yaygınlaşan reform dalgası, Dünya Bankası'nın görev alanındaki değişiklikleri öngörmesine ve geleceğe güçlü bir şekilde hazırlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Erişim: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/five-ways-the-world-bank-can-redefine-its-role-in-the-global-economy/>

Anahtar Kelimeler: Dünya Bankası, Ukrayna Krizi, Yoksulluk, Pandemi

2. Ekonomi (ve Daha Fazlası): Macron ve Von Der Leyen Neden Çin'de? / Wilson Centre (ABD)

4 Nisan'da Fransa Cumhurbaşkanı Macron ve Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'in Çin Devlet Başkanı Xi'yi ziyaret etmesi planlanıyor. Avrupa, Çin, uluslararası ticaret ve stratejik rekabet konularında çeşitli uzmanlardan oluşan bazı derlemeler şu şekildedir;

Nicola Casarini, Kıdemli Yardımcı Araştırmacı, Istituto Affari Internazionali

Von der Leyen, Avrupa'nın stratejik özerklik kavramını yineleyecek ve onaylanması halinde AB ile Çin arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerini artıracak. Macron'un ziyareti öncesinde, Çin yuanı üzerinden ödenmek üzere Pekin'in ilk ithal sıvılaştırılmış doğal gaz alımını tamamladı. Bu AB-Çin ilişkilerinde doların gücünü azaltarak Fransa Cumhurbaşkanı'nın lanse ettiği 'stratejik özerklik' kavramına içerik kazandırıyor.

William Drozdiak, Küresel Araştırmacı, Wilson Center Küresel Avrupa Programı

Macron için Pekin gezisi, tartışmalı emeklilik reformları nedeniyle ülkesinde yaşanan şiddetli protestolar ve ülke çapındaki grevlerden sonra soluklanma imkanı sağlıyor. Macron, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırılarının sona erdirilmesi için arabuluculuk yapma konusunda Çin'in yardımını almak isterken, Çin'in Rus müttefikine ölümcül silahlar vermemesi konusunda ısrar ediyor.

Mark R. Kennedy, Wilson Merkezi Wahba Stratejik Rekabet Enstitüsü Direktörü

Avrupalı liderler, İspanya Başbakanı Pedro Sánchez'in geçen hafta Pekin'de Xi ile yaptığı görüşmenin de odak noktası olan Ukrayna'daki çatışmanın sona erdirilmesi konusunda ÇKP lideri Xi Jinping'i etkileyerek Moskova'yı ikna etmesi isteniyor. Xi, Avrupa'nın da siyasi bir çözüm için baskıya katılacağını düşünüyor.

Elisabeth Koch, Stajyer Personel Asistanı, Wilson Center Küresel Avrupa Programı

Avrupa Birliği ve Çin arasında 1998'den bu yana her yıl AB-Çin Zirvesi düzenlenmesi geleneği vardır. AB Parlamentosu'nun AB-Çin Kapsamlı Yatırım Anlaşması'nı (CAI) dondurma kararının ardından 2021 AB-Çin Zirvesi iptal edildi. 23. Zirve'de de insan

hakları, ekonomik baskılar ya da Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin yönetilmesi konularında önemli sonuçlar elde edilemedi.

Steven Philip Kramer, Küresel Araştırmacı, Wilson Center Küresel Avrupa Programı

Macron'un Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ile birlikte Pekin'e yaptığı ziyaret kötü sonuçlanabilir. Çin medyası, Avrupalı liderlerin sürekli olarak Pekin'e akın etmesini, Çin'in çok uzaktaki bağımlıları tarafından İmparatora ödenen haraçların bir yansıması olarak gösterebilir. Aynı zamanda Macron gerçekleştireceği ziyaret ile ülkesinde baş gösteren emeklilik reformuyla alakalı protestolara yönelik dikkatleri farklı yöne çekmeye çalışacaktır.

Nicholas Lokker, Araştırma Görevlisi, Yeni Amerikan Güvenliği Merkezi (CNAS) Transatlantik Güvenlik Programı

Gezinin amacı Pekin'in Rusya'nın Ukrayna'ya karşı yürüttüğü savaşa verdiği desteği arttırmasını engellemek. Bu amaçla Sánchez, Xi Jinping'i Kiev ile barış müzakerelerini doğrudan görüşmeye çağırıldı ve Çin'in toprak bütünlüğü ilkesine olan bağlılığına dikkat çekti. Macron ve von der Leyen bu düşünceyi yinelemeyi planlasa da, Avrupa'nın diplomatik atağının Xi'nin hesaplarını önemli ölçüde değiştirip değiştiremeyeceği şüpheli.

Jason C. Moyer, Program Sorumlusu, Wilson Center Küresel Avrupa Programı

Bu ziyaret AB'nin Ukrayna'ya yönelik silah desteğinde önemli bir atılımın hemen ardından gerçekleşti. 20 Mart'ta AB, Ukrayna'ya yıl içerisinde bir milyon adet topçu mühimmatı sevk etme yönünde "tarihi bir karar" aldığını açıkladı. Macron ve von der Leyen, Ukrayna'ya yönelik bu tarihi silah desteği duyurusunu, Xi'yi gerileyen Rusya'ya silah sağlamaktan caydırarak daha da ileriye götürebilir; böylece Ukrayna'ya yönelik uluslararası desteği arttırabilir.

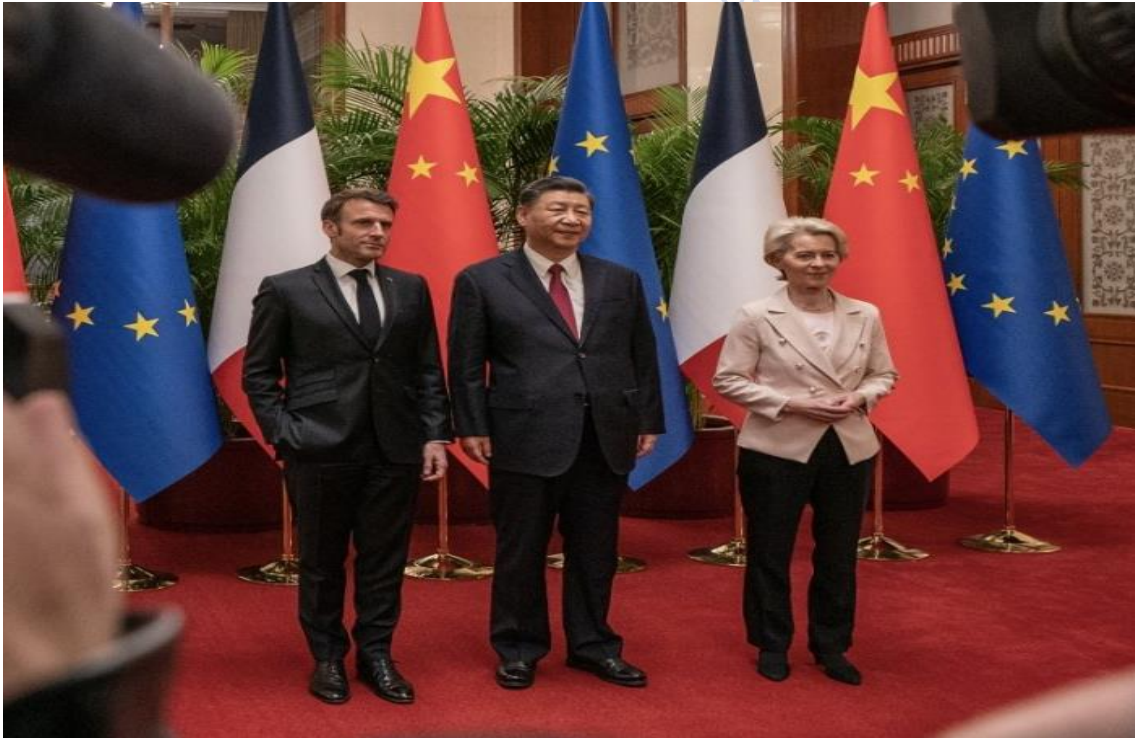
Robin S. Quinville, Wilson Center Küresel Avrupa Programı Direktörü

Von der Leyen, açık sözlüydü: Çin'den "ayrılmak" Avrupa'nın çıkarına değil. Ancak hem diplomatik hem de ekonomik olarak "riskten arınma" ihtiyacını vurguladı. Bir Alman politikacı olan von der Leyen, Avrupalı işletmelerin Çin ile bağlantılarını kaybetme endişelerini biliyor. Bununla birlikte, 2020 AB-Çin Kapsamlı Yatırım Anlaşması'nın (CAI)

son üç yıldaki değişiklikler ışığında yeniden değerlendirilmesi gerektiğini savundu. Bu ziyaret, Ukrayna, ticaret ve Avrupa değerleri konusunda vereceği mesajlara göre değerlendirilecek ve AB'nin riskleri azaltma stratejisinin ilk sınavı olacak.

Keith M. Rockwell, Küresel Araştırmacı, Wilson Merkezi

Bu ziyaret, Avrupa'nın en büyük ticaret ortağıyla ilişkilerinde karşı karşıya olduğu keskin seçenekleri gözler önüne serecek. Avrupalılar, Vladimir Putin'e verdiği örtülü destek nedeniyle Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'e öfkeli. Xi'nin 13 aydır devam eden çatışmalara "siyasi çözüm" bulunmasını öngören 12 maddelik belgesi kıta genelinde kötü karşılandı. Bayan von der Leyen Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki saldırganlığı, Sincan'da Uygurlara yönelik insan hakları ihlalleri, Hong Kong'da demokrasinin bastırılması ve Tayvan'a yönelik kılıç sallamalarının ilişkilerin bozulmasına katkıda bulunduğunu belirtti.

Kaynak: Emmanuel Macron / Twitter

Erişim: <https://www.wilsoncenter.org/article/its-economy-and-more-why-macron-and-von-der-leyen-are-china-expert-quick-takes>

Anahtar Kelimeler: Von der Leyen, Macron, Xi Çin, Fransa, AB

3. Yaptırımların Gölgesinde Hindistan-Rusya Ekonomik İlişkilerini Yönetmek / Valdai Discussion Club (Rusya)

Rusya, Hindistan için önemli bir enerji, hammadde ve askeri donanım kaynağıdır. Hindistan tek taraflı yaptırımları tanımasa da ABD'nin uluslararası finansal sistemdeki rolünün, çoğu özel Hintli şirketin Rusya ile iş yapmasını engelleyeceği düşünülmektedir. Hindistan-Rusya ekonomik ilişkilerini mümkün kılmak için önerilen çözümlerden birisi ise değişim aracı olarak dolara güvenmek yerine ithalat/ihracat ödemelerinde Hint rupisi ve Rus rublesini kullanmak olmuştur.

Hindistan'ın 2022 yılı nisan-aralık döneminde Rusya'dan gerçekleştirdiği ithalat miktarı 32,8 milyar dolara ulaşarak bir önceki yıla göre üç kat artmıştır. Aynı zamanda, Hindistan'ın Rusya'ya olan ihracatı üçte bir oranında düşerek aynı dönemde sadece 2,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ticarete böyle bir dengesizlik varken, ulusal para birimlerinin iki taraflı kullanımının işe yaramayacağı söylenmektedir.

Amerikan Dolarına Alternatifler

Birçok ülke geçmiş zamanda Batı'nın uyguladığı yaptırımlardan etkilenmiş ve şimdi de doların hüküm sürdüğü sistemde devam edebilecekleri bir yol aramaktadır. Örneğin Rusya ve Çin; bu iki ülke karşılıklı ticari ilişkilerinde yuan para birimini kullanmaktadır. Bir başka örnekte ise 2022 yılında yayımlanan rapora göre Suudi Arabistan petrol satışlarında ödeme olarak Çin yuanını kabul edebileceğini belirtmiştir. Fakat, yazara göre herhangi bir para biriminin öngörülebilir gelecekte doların yerini alması muhtemel görünmemektedir. Hindistan'da Merkez Bankası rupinin ülke dışında dolaşmasına da sıcak bakmamaktadır. Ayrıca, Hint rupisi serbestçe dönüştürülebilir bir para birimi olmasa da önümüzdeki yıllarda daha büyük bir küresel rol oynayacağı düşünülmektedir.

Tarihe bakıldığında Hint rupisi yüz yıl önce Hint Okyanusu kenarındaki ülkelerin çoğu tarafından kullanılan bir para birimidir. Hint rupisinin uluslararası ticaretteki rolü, Hindistan ekonomisinin 1960'lar ve 1970'li yıllarda göreceli olarak gerilemesiyle birlikte azalmıştır.

İşgücü Hareketliliği

Rusya'nın Hindistan'dan gerçekleştirdiği ithalat miktarı oldukça düşüktür. Nüfusu ve demografik yapısı göz önüne alındığında Rusya Hindistan için nispeten küçük bir pazar olmaktadır. Bu dengesizliği gidermenin bir yolu da işgücü hareketidir. Hindistan 1,5 milyar varilden fazla petrol ithalatı gerçekleştirirken bunun büyük bir kısmını Batı Asya'dan tedarik etmektedir. Aynı zamanda 8 milyondan fazla Hintli Batı Asya'da çalışmakta ve Hindistan'ın yabancı işçiler sayesinde elde ettiği 90 milyar doların büyük bir bölümünü bu işçiler oluşturmaktadır.

Erişim: <https://valdaiclub.com/a/highlights/managing-india-russia-economic-ties/>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Hindistan, Dolar, Hint Rupisi, Rusya Rublesi

4. Rusya Ukrayna'yı Tahıl Anlaşmasını İptal Etmekle Tehdit Ediyor / AL-MONITOR (ABD)

Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, Moskova'nın önüne konan engellerin devam etmesi halinde Ukrayna ile imzalanan ve küresel açıdan önemli olan tahıl anlaşmasından vazgeçme tehdidinde bulunmuştur. Bu anlaşmada, temmuz ayında Türkiye ve Birleşmiş Milletler öncülüğünde müzakere edilmesi ile bir sonuca varılmıştır. Tahıl anlaşması, dünyanın en büyük tahıl üreticilerinden biri olan Ukrayna'nın Karadeniz'deki güvenli bir koridor üzerinden tahıl ihraç etmesine ve 27 milyon tondan fazla tahıl ve tarım ürününün ihracatına olanak sağlamıştır. Bu anlaşma ilk imzalandığı tarihten bu yana iki kez yenilenmiştir. İlkinde, 120 gün olan anlaşma, Rusya tarafından 60 gün olarak yenilenmiştir. Türkiye ise anlaşmanın 120 gün olması için çaba göstermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "Küresel gıda krizinin azaltılması açısından önemli olan anlaşmanın devamını önemsiyoruz" açıklaması yapmıştır. Moskova tarafı ise anlaşmanın gübre ihraç etme hakkı vaat edilen kendi tarafına saygı gösterilmediğinden şikâyet etmektedir. Bu durumun Rusya'nın küresel piyasalara gıda ve gübre ihracatı üzerinde herhangi bir yaptırım bulunmamasından kaynaklı değil gemicilik ve sigorta şirketlerinin yanı sıra bankalara uygulanan ikincil yaptırımlarla ilgili olduğu düşünülmektedir. Lojistik sorunlar nedeniyle tahılın yığılması ve yerel fiyatların

düşürülmesi protestolara ve Polonya tarım bakanının istifasına yol açmıştır. ABD ve İngiltere ödeme ve sigorta konusunda bazı adımlar atmasına rağmen sorunların devam etmesi muhtemel görünmektedir.

Kaynak: Adem ALTAN

Erişim: <https://www.al-monitor.com/originals/2023/04/russia-threatens-scrap-ukraine-grain-deal>

Anahtar Kelimeler: Tahıl Anlaşması, Rusya, Ukrayna, Türkiye

5. Çin Küresel Güvenlik Girişimi Kavram Belgesini Yayınladı / Centre for Air Power Studies (Hindistan)

Batı ve Çin'in Hint-Pasifik bölgesinde karşı karşıya gelmesi bölgeyi önemli şekilde etkilemektedir. Çin, **AUKUS** (Avusturalya, Birleşik Krallık ve ABD arasında ilan edilen güvenlik paktı) veya **QUAD** (Dörtlü güvenlik diyalogu: ABD, Japonya, Hindistan ve Avusturalya) gibi yeni blokların ve grupların yükselişine karşı çıkmaktadır. Bölgede oluşan koşullardan dolayı Çin, GSI (Küresel Güvenlik Girişimi) aracılığıyla Batı'nın Hint-Pasifik stratejisine karşı koymaya ve kendi güvenlik vizyonunu güvence altına almaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Çin, ABD'nin bölgesel bir meseleyi küresel bir krize dönüştürerek tek taraflı yaptırımlara başvurmasına karşı çıkmaktadır. Xi Jinping, GSI'nin

bölünmez güvenlik ilkelerini destekleyip ortak, kapsamlı ve sürdürülebilir güvenliği teşvik ederek büyüyen güvenlik ikilemini çözmeyi ummaktadır. Öte yandan, böyle bir yaklaşımın Çin'i gündem belirleme merkezine yerleştireceği ve Hint-Pasifik bölgesindeki angajman kurallarını dikte etme konumunu ve gücünü arttıracığına inanılmaktadır. GSI girişimi, mevcut krizlere yönelik diyalog ve ortak siyasi çözüm sağlamaktadır. Ayrıca bu girişim pandemi, uzay, siber uzay, deniz güvenliği gibi geleneksel olmayan zorlukları da kapsamaktadır. Çin'in bölgesel güvenlik politikasına yaklaşımının gelişmeye devam ettiği Çin'in eylemlerinden, politikalarından ve belgelerinden açıkça görülmektedir.

Kaynak: NIKKEI Asia

Çin Devlet Konseyi Enformasyon Ofisi, 2017 tarihli Beyaz Kitap'ta mevcut küresel düzenin mevcut mekanizmalarında iyileştirme ve güncellemelere vurgu yapmıştır. GSI kapsamında Çin, stratejik ve ulusal çıkarlarına fayda sağladığı sürece bu özellikleri koruyacağı belirtilmiştir. ABD ve Japonya, GSI'yi kurallara dayalı uluslararası sisteme bir karşı çıkış olarak görmekte ve Çin'in Rusya-Ukrayna çatışmasına verdiği tepkinin GSI'ye ters düşen belirsizliklerini yansıttığı belirtmektedir. Çin'in GSI'yi kendi dünya görüşünü uluslararası güvenlik söylemine dahil etmek, küresel iddiasını güçlendirmek ve daha küçük ülkelere karşı stratejik bir avantaj elde etmek için kullandığı savunulmaktadır. Bu

durum, Çin'in destek tabanını arttıracığı ve istikrarsızlaştırıcı bir güç olarak gördükleri Hint-Pasifik bölgesindeki angajman kurallarını etkileyeceği düşünülmektedir.

Erişim: <https://capsindia.org/china-releases-global-security-initiatives-concept-paper/>

Anahtar Kelimeler: Çin Vizyonu, İş Birliği, GSI,

Bu Rapor KOSAM Tarafından
«İSİM» için
Özel Olarak Hazırlanmıştır.

C. ÇEVRE

1. Su Sıkıntısı: Giderek Daha da Kötüleşen Küresel Bir Sorun / Council on Foreign Relations (ABD)

Dünya çapında milyarlarca insan temiz suya erişim konusunda önemli sıkıntılar yaşarken, hükümetler ve yardım grupları bu insanlara temiz suya erişim hususunda yardımcı olmuştur. Ancak, küresel ısınma ve nüfus artışı nedeniyle sorunun daha da kötüleşeceği tahmin ediliyor. Su stresi kamu sağlığı, ekonomik kalkınma ve küresel ticaret gibi geniş kapsamlı zararlara neden olurken, kitlesel göçlere yol açabilir ve çatışmaları tetikleyebilir.

Su stresi veya kıtlığı, belirli bir alanda güvenli, kullanılabilir su talebinin arzı aşması durumunda ortaya çıkmaktadır. Dünyadaki tatlı suyun büyük çoğunluğu (kabaca %70'i) tarım için kullanılırken, geriye kalanı endüstriyel (%19) ve evsel kullanım (%11) arasında bölünmüştür. Kaynaklar arasında nehirler, göller ve rezervuarlar gibi yüzey sularının yanı sıra akiferler aracılığıyla erişilen yeraltı suları da bulunmaktadır. Bilim insanları mevsimsel değişiklikleri, su kalitesini ve erişilebilirliği dikkate alarak su stresini tanımlamak ve ölçmek için farklı yöntemlere sahiptir. Ancak, özellikle yeraltı suları sözü konusu olduğunda, bu tanımların hiçbiri tipik olarak yeraltı suyu kullanımını veya yeraltı suyu stokunu hesaba katmadığı için su stresi ölçümlerinin kesin olmayabileceği vurgulanmaktadır.

Kaynak: Adnan Abidi / Reuters

Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA), düşük yağış miktarı ve yoğun nüfuslu kent merkezleri nedeniyle fiziksel su stresi açısından en kötü durumda olan bölgedir. Bununla birlikte, bu bölgelerdeki birçok ülke, özellikle de ekonomik açıdan zengin olanlar, su ihtiyaçlarını rahatça karşılamaya devam etmektedir. Örneğin; Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) neredeyse tüm gıda maddelerini ithal ederken, içme suyu konusunda ise okyanus suyunun tuzdan arındırılıp kullanılmasına güvenmektedir. Okyanus suyunun (tuzlu su) arıtılması pahalı ve yoğun enerji tüketen bir işlemdir. Demokratik Kongo Cumhuriyeti gibi Orta Afrika ülkeleri, altyapı eksikliği ve kötü yönetim nedeniyle ekonomik sıkıntılar yaşamaktadır. Yüksek gelirli ülkeler bile eskimiş altyapı ve nüfus artışı nedeniyle su stresi yaşamaktadır. Uzun süreli su stresi halk sağlığı ve ekonomik kalkınma üzerinde yıkıcı etkileri bulunurken; dünya genelinde iki milyardan fazla insan güvenli içme suyuna erişimden yoksunken, bu sayının neredeyse iki katı ise yeterli sanitasyon hizmetlerinden mahrumdur. Mevcut kıtlık ve sıkıntılar kolera, tifo, çocuk felci, hepatit A ve ishal gibi hastalıkların bulaşmasına ve gıda güvencesi olmayan toplulukların hem akut hem de kronik açlıkla karşı karşıya kalmasına neden olabileceği söylenmektedir.

Su stresi küresel mal ve insan akışını etkileyerek emtia fiyatlarında artışa ve Mısır ve Tunus'ta gıda isyanlarına yol açabileceği düşünülmektedir. Birleşmiş Milletler, iklim değişikliğine müdahale edilmediği takdirde, kurak ve yarı kurak bölgelerdeki su kıtlığının 2030 yılına kadar yüz milyonlarca insanı yerinden olabileceğini öngörmektedir. Uluslararası kuruluşlar ve hükümetler su stresini hafifletmek için harekete geçmekte, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG'ler) herkes için su ve sanitasyonun mevcudiyetini ve sürdürülebilir yönetimini gerekli kılmaktadır. Ancak, iklim değişikliğiyle mücadele veya biyoçeşitliliğin korunması konularının aksine, su stresini ele alan küresel bir çerçeve bulunmamaktadır.

Bazı hükümetler model olarak baz alınabilecek bazı yöntemler geliştirmişlerdir. Örneğin; Peru ve Vietnam doğal ve daha geleneksel inşa edilmiş su altyapısını entegre etmek için adımlar atmıştır. Çin ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde atık su arıtımından elde edilen yan ürünleri gübreye dönüştürebilen tesislerle atık su geri dönüşümü giderek yaygınlaşmaktadır. Daha akıllı tarım, yapay zekâ ve genom düzenleme gibi alanlardaki yenilikler tarafından da yönlendirilmektedir. Çin, mahsulleri daha verimli ve dayanıklı hale getirmek için biyomühendislik alanında dünya lideri haline gelmiştir.

Erişim: <https://www.cfr.org/backgrounder/water-stress-global-problem-thats-getting-worse>

Anahtar Kelimeler: Su Güvenliği, Su Stresi, Kıtık, MENA

2. Beyaz Altın İçin Mücadele: Etiyopya ve Sudan'da Arasındaki Susam Karışıklığı / Chatham House (Birleşik Krallık)

Susam tedarik zinciri, Etiyopya ve Sudan arasındaki siyasi çatışmaların içinde kalmıştır. Tigray'daki savaş ve Etiyopya-Sudan sınırındaki tartışmalı bölgelerin Sudan ordusu tarafından işgal edilmesi, her iki ülkede de susam üretiminin yapıldığı toprakların işleyişini bozmuştur. Görünüşte zararsız bir ekin olan susam, yasadışı ticareti teşvik eden, yerel toplulukların yaşam kaynaklarıyla oynayıp daha fazla karışıklığa sebep olan siyasi ve silahlı kişiliklerin kontrolünü sağlamlaştırmak için kullanılmıştır.

Etiyopya'nın çoğu bölgesinin iç sınırları, genellikle şiddetli çatışmalara dönüşen sınır anlaşmazlıklarına sahne vermiştir. Tigray ve Amhara bölgeleri bunlar arasında en öne çıkanlar olmuştur. Amhara bölgesi, batı ve güney Tigray'ın geniş alanlarını egemenliği altına alarak oluşturulmuş değer zincirini bozmuş, siyasi parçalanmaya ve arazi rekabetine yol açmıştır. Yerinden edilmiş binlerce etnik Tigrayan sakininin yerini, büyük ölçüde gayri resmi ve yasadışı kanallardan ihraç edilen susam yetiştiren etnik Amhara vatandaşları almıştır. Sudan Silahlı Kuvvetleri, Kuzey Etiyopya'daki karışıklığı Al Fashaga sınır bölgesinin verimli bölgelerini ele geçirmek için kullanmıştır. Bu bölge, 1903 yılında İngilizler tarafından Sudan'a verilmiş, Etiyopya ise bu karara itiraz etmiştir. Şu an Sudan ordusunun buna benzer tartışmalı bölgelerin %90'ını kontrol ettiği iddia edilmiş ve eskiden büyük ölçüde Etiyopya pazarları üzerinden dönen tedarik zincirini Sudan Askeri Sanayi Şirketine bağlı holdingler aracılığıyla yeniden yönlendirerek bol kazançlı susam sektörüne girdikleri söylenmiştir.

Politikacılar, susam tedarik zinciri sorununun çatışma, siyaset ve yasadışı ticaretle bağlantısını da içeren sınır ötesi konular hakkında neler yapılması gerektiği hususunda zor zamanlar yaşamışlardır. Ticaret yollarını restore etmek, Al Fashaga'daki tarım arazilerinin ortak şekilde işletilmesini sağlamak gibi ekonomik alternatifler Etiyopya ve

Sudan arasında güven inşasını destekleyen politikalarla birlikte yürütülmesi önerilmiş. Başarılı bir şekilde gerçekleştirilirse, bu tür politikalar daha uzun vadeli bölgesel istikrarın temelini oluşturabileceği belirtilmiştir

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2023/04/fighting-over-white-gold-sesame-ethiopia-and-sudan>

Anahtar Kelimeler: Etiyopya, Sudan, Susam, İç Karışıklık

3. Petrol Devleri Günde 1 Milyon Varilin Üzerinde Sürpriz Kesintiler Açıkladı / AL-MONITOR (ABD)

Büyük petrol güçleri piyasayı istikrara kavuşturma inancıyla Mayıs ayından yılsonuna kadar günlük 1 milyon varilden fazla kesinti yaptıklarını açıklamıştır. Fakat, bu kesintinin ve Rusya'nın günlük 500.000 varillik kesintiyi uzatma kararının, enflasyonu ve faiz oranlarını yükseltme riski barındırdığı düşünülmektedir. Petrol fiyatları pazartesi sabahı Asya piyasasında neredeyse %6 artarken, West Texas Intermediate %5,74 artışla varil başına 80,01 dolara ve Brent %5,67 artışla 84,42 dolara yükselmiştir. Bu fiyatlar beklentileri karşılamış görüldüğü ve 80 doların altındaki Brent ham petrol fiyatlarının "kabul edilemez" olduğu düşünülmektedir. OPEC, dünya petrol talebinin günde 2,3 milyon varil artarak günde ortalama 101,87 milyon varile çıkmasını tahmin etmektedir.

Kaynak: FayeZ NURELDINE

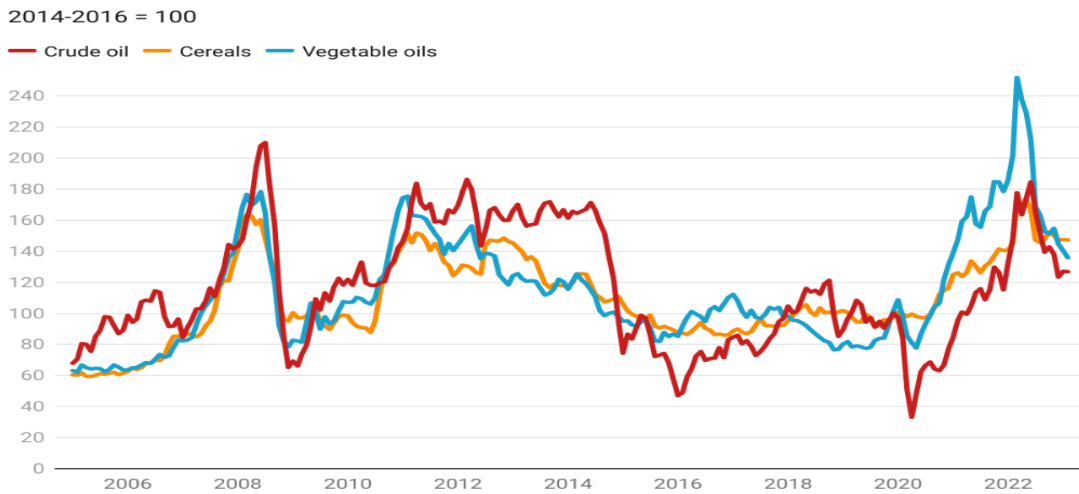
Ancak, Körfez analisti Yesar al-Maleki, "ikinci yarıda daha yüksek talep beklentileri, devam eden yüksek enflasyon ve durgunluk baskıları nedeniyle artık zorlanıyor" demiştir. Suudi Arabistan günde 500.000, Irak 211.000, BAE 144.000, Kuveyt 128.000, Cezayir 48.000 ve Umman 40.000 varil azaltacağı açıklanmıştır. Diğer tarafta ABD'nin petrol üretimini artırma çağrılarını görmezden gelinmektedir. ABD Başkanı Joe Biden, Rusya'nın geçen yılın başında Ukrayna'yı işgal ederek fiyatları varil başına 120 doların üzerine çıkarmasından bu yana düzenli olarak OPEC+ üretiminin artırılması çağrısında bulunmaktadır.

Erişim: <https://www.al-monitor.com/originals/2023/04/oil-powers-announce-surprise-cuts-more-1-million-bpd>

Anahtar Kelimeler: Petrol, OPEC, ABD

4. Gıda Yakıt Karşı v2.0: Biyoyakıt Politikaları ve Mevcut Gıda Krizi / International Food Policy Research Institute (Fransa)

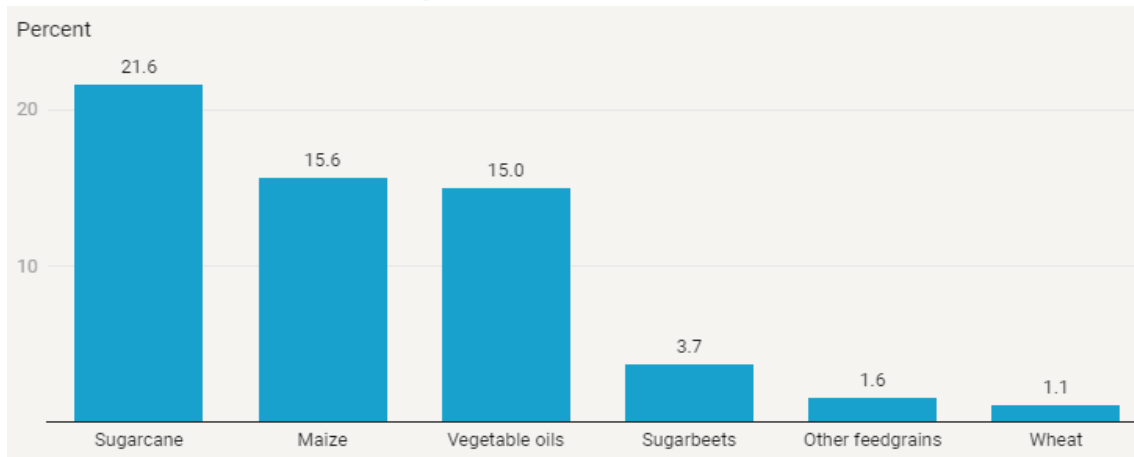
Biyoyakıt üretimini ve kullanımını artırmaya yönelik politikalar - ürün sübvansiyonları, zorunluluklar ve diğer önlemler - 2007/08, 2010/11 ve 2012/13 dönemlerindeki gıda fiyat artışları sırasında yoğun bir inceleme altına alınmıştır. Alternatif enerji gelişiminin anahtarı olarak lanse edilen bu politikalar, 2006-2010 yılları arasında iki kattan fazla artan biyoyakıt üretiminin büyümesinde önemli bir rol oynamıştır.

Kaynak:OECD/FAO 2022

Küresel etanol tüketimi 2021 yılında 126 milyar litreyi aşmıştır. Bu rakam 2006 ve 2010 yılları arasında, Yenilenebilir Yakıt Standardı (RFS) kapsamında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki hızlı büyümenin etkisiyle yılda %16'dan fazla artmıştır. 2010 yılından sonra bu büyüme önemli ölçüde yavaşlayarak yılda %2 oranına gerilemiştir. Şuan ABD ve Brezilya, toplam etanol tüketiminin sırasıyla yaklaşık %43 ve %23'ünü gerçekleştirmektedir. Etanolün yaklaşık %59'u mısırdan, %22'si şeker kamışından, %2'si melastan, %2'si buğdaydan ve geri kalanı da biyodizelden üretilmektedir. Biyodizel tüketimi son 15 yılda yıllık yaklaşık %15'lik bir oranla istikrarlı bir şekilde artmıştır. 2000'li yılların sonunda Avrupa Birliği toplam tüketimin yaklaşık %75'ini oluştururken, son yıllarda payı yaklaşık %36'ya düşmüştür.

Küresel biyoyakıt üretimi, temel kaynak hammaddelerinin önemli bir kısmını tüketmektedir. Hükümetler enerji güvenliği, sera gazı (GHG) azaltımı, istihdam yaratma ve tarımsal fiyat desteği gibi çeşitli nedenlerle biyoyakıt politikalarını teşvik etmişlerdir. Biyoyakıtlar şu anda Brezilya'nın ulaşım yakıtlarının yaklaşık %25'ini temsil etmektedir (öncelikle şeker kamışı bazlı etanol). Endonezya'da çoğunlukla palmye yağından üretilen biyodizel, toplam dizel arzının neredeyse %28'ini oluşturmaktadır. ABD'de mısır bazlı etanol şu anda bitmiş motor benzini üretiminin %11'inden azını ve biyodizel kullanımı damıtılmış motor yakıtlarının %5'inden azını oluşturmaktadır. Mahsul bazlı biyoyakıtlar bugün AB'nin ulaşım enerjisi karışımının tahmini %4,5'ini temsil etmektedir. Biyoyakıt politikalarının içerdiği ödünleşimler, gıda-yakıt tartışmasının merkezinde yer almaktadır.

Kaynak:OECD/FAO Agricultural Outlook 2022

Bazı kesimlere göre biyoyakıtların geleneksel yakıtlara kıyasla sera gazı emisyonlarını azalttığına inanılırken, biyoyakıtların sera gazı emisyonlarını ne ölçüde azalttığı ise kesin olarak belirlenememiştir.

Biyoyakıt politikalarının ardında yatan bir diğer tartışmalı faktör de, artan çiftlik fiyatları ve gelirleri yoluyla üreticilere getirdikleri doğrudan faydalar ve genel olarak artan biyoyakıt kullanımının daha yüksek hammadde fiyatlarına yol açmasıdır. Biyoyakıt politikaları, gıda ve yakıt (ve karbon) tartışmasını ele alacak şekilde değiştirilebilir veya geliştirilebilir. Uluslararası Enerji Ajansı, 2022-2027 yılları arasında biyoyakıt talebinin %20 oranında artacağını ve sürdürülebilir havacılık yakıtları ve diğer kullanım alanlarının öngörülenden daha hızlı genişlemesi halinde daha da artabileceğini öngörmektedir. Bununla birlikte, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle gıda ve yakıt konusunda süregelen endişeler göz önüne alındığında, biyoyakıtların iklim değişikliğini azaltma çabalarına yaptığı gerçek katkıyı doğrulamak ve çiftçilere verilen desteğin alternatif yollara yönlendirilip yönlendirilmemesi gerektiğini incelemek her zamankinden daha önemlidir.

Son olarak, gıda ve yakıt çıkmazından kurtulmanın önemli bir yolu olarak, atık ürünlerin ve mahsul artıklarının biyoyakıtlar için potansiyel hammadde şeklinde geliştirilmesi uygulanabilir. Ancak, bu tür hammaddelerin birçoğu için dönüşüm teknik anlamda mümkün olsa da, gıda mahsullerine göre maliyetli olmaya devam etmektedirler. Atıkların ve mahsul artıklarının ticarileştirilmesini artırmaya yönelik daha fazla araştırma yapılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/food-versus-fuel-v20-biofuel-policies-and-current-food-crisis>

Anahtar Kelimeler: Biyoyakıt, Üretim, Gıda Fiyatları, Etanol

5. Lityum için Küresel Mücadelede Tüm Gözler Şili'nin Üzerinde / Wilson Center (ABD)

Şili'nin lityum endüstrisi bir dönüm noktasındadır. Şili'nin dünyanın önde gelen lityum üreticilerinden biri olup dünyanın fosil yakıtlardan elektrifikasyona geçişinde merkezi bir rol oynamayı oynayacağı merak edilmektedir. Şili'nin Atacama Çölü'ndeki lityum

üretimi Şili'yi bir lityum güç merkezi haline getirmiştir. Atacama'daki 9,3 milyon ton ile dünyanın en büyük lityum rezervlerine sahip olan Şili, 2021 yılında dünyadaki toplam lityumun %26'sını üretmiştir. Şili, tuzlu sulardan elde edilen yüksek kaliteli lityumda dünyanın bir numaralı üreticisi ve kayadan lityum üreten Avustralya'dan sonra en büyük ikinci üretici konumunda bulunmaktadır. Şili aynı zamanda toplam üretimin %28'ini oluşturarak dünyanın en büyük bakır üreticisidir. Güney bölgelerinde ise nadir toprak yatakları bulunmaktadır.

Kaynak: Ministerio de Energía, Flickr

Son yıllarda Şili'nin lityum sektörü pazar payını kaybetmektedir. Küresel lityum pazarında Avustralya ve Arjantin'in etkinliği giderek artmaktadır. Fakat Şili sahip olduğu yüksek kaliteli ve düşük maliyetli lityum rezervlerinin büyük üreticiler tarafından yatırım almasıyla piyasadaki rekabetçiliğini devam ettirmektedir.

2021 yılında Gabriel Boric'in Başkan seçilmesi, Şili'nin çözülmemiş anayasal reform süreci ve madencilik sektörünün geleceğine ilişkin politika tartışmaları, Şili'nin lityum endüstrisi için yasal ve düzenleyici ortam hakkında belirsizliklere yol açmıştır. Ancak, hükümetin yakın zamanda ulusal bir lityum strateji bildirisini yayınlaması beklenmektedir. Ayrıca, strateji bildirisinin içeriğinde lityum üretiminin yerel topluluklar ve çevre üzerindeki etkilerinin de ele alınacağı düşünülmektedir. Hükümet yetkilileri, Şili'de bundan sonra

yalnızca geleneksel yöntemler yerine lityum çıkarmak için tasarlanmış yeni bir teknoloji olan Doğrudan Lityum Çıkarma (DLE) kullanan projeleri onaylayacağını öne sürmüştür. DLE teknolojisinin dünyanın en kurak bölgelerinden biri olan Atacama'da su kullanımını azaltması öngörülmektedir. DLE teknolojisi henüz büyük ölçekte denenmemiştir. Şili'nin lityum stratejisi ise tüm dünya tarafından merakla beklenmektedir.

Erişim: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/all-eyes-chile-amid-global-scramble-lithium>

Anahtar Kelimeler: Şili, Lityum, Rezerv

6. Küresel Su İhtiyacının Karşılansında Altyapı ve Yönetim Hayati Önem Taşıyor / Wilson Center (ABD)

Küresel ısınma, iklim değışikliğı ve artan doğal afetlerin dünyanın dört bir yanında su krizlerini tetiklediğinin inandırıcı olmadığı yazar tarafından vurgulanmaktadır. Yazara göre Somali'de yıllardır süren kuraklık dönemi, Hindistan ve Bangladeş'te muson yağmurlarının giderek şiddetlenmesi bu durumu kanıtlamaktadır. Suyun çevresel, halk sağlığı, sosyal, siyasi ve ekonomik etkilerinin yanı sıra, bir kamu politikası konusu olarak suyun bir de güvenlik boyutu vardır. Fırat ve Dicle Nehirleri (Türkiye, Suriye ve Irak) ile Ürdün Nehri'nden (İsrail, Lübnan, Ürdün) gelen su akışlarının kullanımı veya kısıtlanması, Afrika ve Orta Asya'da da kendi sınır ötesinde, su anlaşmazlıklarına sebep olmuştur. ABD'de ve dünya genelinde bu sorunların ele alınmasının kendine has zorlukları bulunmaktadır. Ülkeler arasında paylaşılan su kaynaklarına ilişkin zayıf uluslararası işbirliği, kuraklık veya savaşın körüklediğı, nüfusun yer değıştirmesine neden olan ve böylece yoğun nüfuslu bölgelerde su ihtiyaçlarını sürekli değıştiren bir göç krizi ve yılda yaklaşık 470 milyar dolarlık küresel ekonomik kayıpla sonuçlanan eski su yönetimi altyapısı söz konusudur.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Su Durumunun Anlık Görüntüsü

2019 tarihli bir PEW makalesine göre, Kuzey Amerika'daki su altyapısı hızla eskimekte ve bozulmaktadır. ABD'de su altyapısının çoğı 1970'lerde ve 1980'li yıllarda inşa edilmiş ve ciddi şekilde yenilenmeye ihtiyaç duymaktadır. Aslında, Amerikan İnşaat Mühendisleri

Derneği (ASCE) ABD'deki içme suyu altyapısını on yılı aşkın bir süredir sürekli olarak D-veya D olarak derecelendirmektedir. ASCE ve ABD Çevre Koruma Ajansı da şu anda 524 milyar dolarlık ekonomik faaliyeti ve 289.000 kişilik istihdamı destekleyen su altyapısının iyileştirilmesi için yaklaşık 743 milyar dolarlık bir yatırıma ihtiyaç olduğunu tespit etmiştir.

Su Altyapısının Finansmanı: ABD su sistemine yatırım ihtiyacı daha önce görülmemiş bir seviyededir. McKinsey'e göre, günlük toplam arıtılmış içme suyunun yaklaşık %14-18'i sızıntılar nedeniyle kaybolduğu ve oranlarının %60'ı aştığını bildirmektedir. Su altyapısı finansmanı için tahvil ve kredilerden öz sermaye ve hibrit düzenlemelere kadar altyapı finansman araçları arasında da önemli farklılıklar bulunmaktadır. Sendikasyon kredileri ve garantiler, kamu-özel sektör ortaklıkları da dahil olmak üzere su sektörünün özel finansmanının %88'ini oluşturmaktadır.

Kaynak: Cobalt S-Elinoi/Wilson Center

Çok Taraflı ve İki Taraflı Kurumların Temel Rolü: Dünya Bankası'nın "Herkes için Su Güvenli Bir Dünya" vizyonuyla su, sanitasyon ve hijyen (WASH) krizlerini ele alan Küresel Uygulamasından başka bir yere bakmaya gerek yoktur. Bu girişimin üç ana stratejik noktası vardır. Su kaynaklarının sürdürülmesi, hizmetlerin sunulması ve dayanıklılık oluşturulması. Dünya Bankası'nın su uzmanlarından oluşan Su Küresel Uygulaması, 30

milyon dolar değerindeki su yatırım portföyünü yönetmekte ve gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir su altyapısı inşa etmek için yatırım yapmaktadır.

ABD'de Su Altyapısı

"Amerika'nın Su Kaynakları Yönetimi ve Su Altyapısının Modernizasyonu" başlıklı emir, tüm Amerikalılar için erişilebilir su hacmini ve kalitesini artırmayı amaçlıyor. Emirde, "Su kaynakları yönetimini iyileştirmek, su altyapımızı modernize etmek ve temiz, güvenli ve güvenilir su kaynaklarının mevcudiyetine öncelik vermek için verimli ve etkili bir şekilde" çeşitli hükümet organları arasında kurumlar arası ve departmanlar arası işbirliği çağrısında bulunmaktadır. Emir aynı zamanda EPA standartlarına ve genel sürdürülebilirlik hedeflerine uymak için belirli politika protokolleri oluştururken, modern teknolojiler kullanarak su kaynakları yönetimini iyileştirmek için vasıflı ve profesyonel insan gücünü artırmaya yönelik bir plan oluşturmaktadır.

İleriye Giden Yol

Hem sanayileşmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde, su yönetimi altyapısının iyileştirilmesine ilişkin farkındalık ve aciliyet hem kamu hem de özel sektör arasında yaygındır. Ancak, su kaynakları yönetimindeki pek çok olumlu gelişme sonuç vermeye devam ederken, altyapının iyileştirilmesi için gereken sermaye ile mevcut sermaye arasındaki uçurumun çok büyük olduğu söylenmektedir

Erişim: <https://www.wilsoncenter.org/article/infrastructure-and-management-vital-meeting-global-water-needs>

Anahtar Kelimeler: ABD, Su Kaynakları, Erişilebilir Su, Altyapı

7. Körfez İş Birliği Konseyi'nin Hidrojen Ortamı: Zorluklar ve Fırsatlar / Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)

Hidrojen, yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak üretilebilmekte ve çeşitli uygulamalar için temiz bir enerji kaynağı olarak kullanılabilir. Bunun da Körfez İş Birliği Konseyi'nin (KİK) net sıfır emisyon hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynayabileceği düşünülmektedir. Elde ettikleri zengin petrol ve doğalgaz rezervlerine

rağmen, KİK ülkeleri enerji kaynaklarını çeşitlendirme yolunda ilerlemektedir. Hidrojen kullanımı, artan talep ve dünya enerji talebinin önemli bir kısmını karşılayabileceği düşüncesi KİK ülkeleri için büyük bir fırsat olarak görülmektedir. Bu nedenle, KİK ülkeleri hidrojen ihracatında önemli bir rol oynamak istemektedir. Dünya çapında düşük karbonlu hidrojene olan talep 2022'de yılda yaklaşık 1 milyon ton iken, 2030'a kadar yılda 20-30 milyon tona ulaşması beklenmektedir. BAE, Katar, KİK ülkeleri ve Suudi Arabistan bu doğrultuda önemli adımlar atarak yeni anlaşmalar yapmaktadırlar. Dünyanın birincil temiz hidrojen tedarikçisi olmak isteyen Suudi Arabistan, 2030 yılında yılda 2,9 milyon ton hidrojen üretmeyi ve 2035'ten önce de yılda 4 milyon tona ulaşmayı hedeflemektedir.

Bu durum beraberinde bazı fırsatlar getirmesine rağmen bazı zorluklar da getirmektedir. Yeşil hidrojenin Doğu Asya ve Avrupa'ya taşınmak maliyetli olduğu için taşımacılıkta sorunlar oluşmaktadır. Bir başka sorun ise hidrojen maliyetinin diğer enerji kaynaklarına nazaran daha pahalı olmasıdır. Ayrıca, hidrojen planlamalarının başarılı olabilmesi için ülkelerin mevcut sınırlı altyapılarını da genişletmeleri ve güncellemeleri gerekmektedir. KİK ülkeleri genelinde hidrojen ürünlerine yönelik talep sınırlı olmakla birlikte, yeşil hidrojen üretimi elektroliz için önemli miktarlarda su gerektirdiğinden, su kıtlığı hidrojen stratejilerinde bir başka sorun olmaktadır.

KİK ülkelerinin hidrojen stratejisinde, özellikle iklim değişikliği ve enerji dönüşümüne ilişkin çeşitli fırsatlar da bulunmaktadır. Yeşil hidrojen üretimi için bol miktarda yenilenebilir enerji kaynağına sahip olmaları, enerji yelpazesini genişleterek petrol ve gaz ihracatına olan bağımlılıklarını azaltmaları, ülkelerin Paris Anlaşması iklim değişikliği taahhütlerini yerine getirmelerine fayda sağlaması gibi birçok konuda fırsatlar elde edebilecekleri düşünülmektedir.

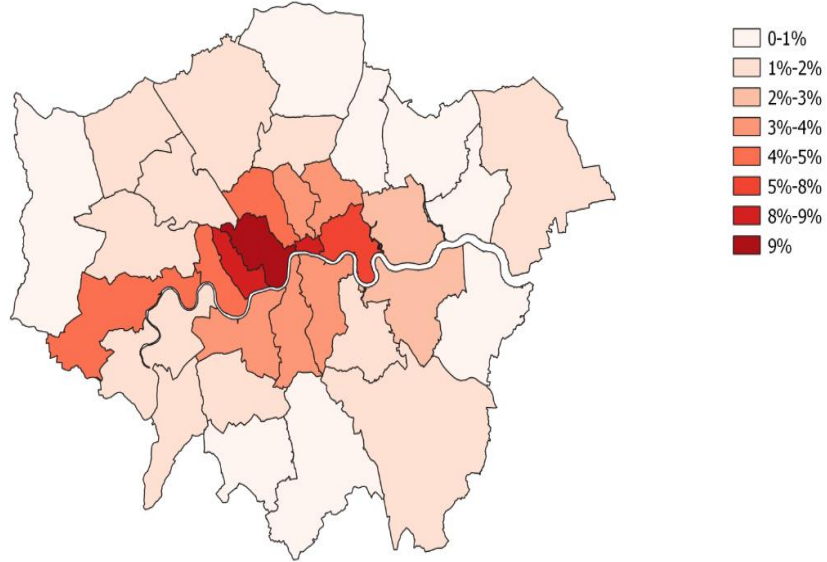
Erişim: <https://epc.ae/en/details/brief/gcc-s-hydrogen-landscape-challenges-and-opportunities>

Anahtar Kelimeler: Hidrojen, KİK, Yeşil enerji

D. SOSYAL

1. Londra, Kanada'nın Yabancılara Uyguladığı Mülkiyet Alım Yasağından Bir Şey Öğrenebilir Mi? / Centre For London (Birleşik Krallık)

Kanada, ülkede yaşanan konut krizini çözme yönünde adımlar atmak amacıyla, 2023'ün Ocak ayında yabancıların ülkede mülk edinmesine iki yıllık süreyle yasak getirmiştir. Bu durum, benzer konut krizden mustarip Londra'nın, Kanada'da uygulanan yabancı mülk edinme yasağından bir şeyler öğrenip öğrenemeyeceği konusunda tartışmalara yol açmıştır. "Evler yatırımcılar için değil insanlar içindir" sloganı, Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nun önemli seçim kampanyası taahhütlerinden biri olmuştur. Kanada İstatistik Kurumu, 2020 yılında Toronto'daki konutların neredeyse %3'ünün şehirde ikamet etmeyenlere ait olduğunu, bunun da 45.000'den fazla mülke denk geldiği açıklamıştır. Kanada'nın evsizlik konusunda en büyük araştırma enstitüsü olan Homeless Hub'da buna benzer şekilde Toronto'da yaşamayanların sahip olduğu bu mülklerin sadece %15'inin bile 2021 yılında şehirde evsiz kalan 7.343 kişiyi barındırmaya yetecek sayıda olduğunu belirtmiştir.

Kaynak: 2021'de Centre for Public Data tarafından HM Land Registry'den Bilgi Edinme Özgürlüğü kapsamında talep edilen veriler.

Londra'da yapılan çeşitli araştırmalar, denizaşırı mülk alımının %70-85'inin yatırım veya kiralama amaçlı olduğunu, yabancı mülk sahiplerinin evlerini boş bırakma olasılığının yerlilere göre daha yüksek olduğunu ve 2021 yılında Londra'da 87.731 mülkün kullanılmadan bırakıldığını tespit etmiştir. Fakat, Londra'da bu sorun kentten kente ciddi değişiklikler göstermektedir. Örneğin Westminster %9 ile en yüksek, Merton ise sadece %0,3 ile en düşük yabancı mülkiyet sahipliği oranına sahiptir. Yabancıların ne kadar mülke sahip olduğu bilinse de bu mülklerin nasıl kullanıldığına dair bir istatistik bulunmamaktadır.

Sadece yabancı mülkiyetinin azaltılmasının Londra konut krizine yeterli bir cevap olmayacağı düşünülmektedir. Konut arz-talep ilişkisi konusunda daha fazla araştırmanın yapılmasının ve bu yasanın Kanada üzerindeki etkilerini izlemenin önemli bir husus olduğu vurgulanmaktadır. Londra'nın liderlerinin konut krizini ele almak için mevcut stoku daha iyi değerlendirmekten konut inşa etmeye kadar mümkün olan her açığı denemeleri gerektiği söylenmiştir.

Erişim: <https://centreforlondon.org/blog/foreign-property-ownership/>

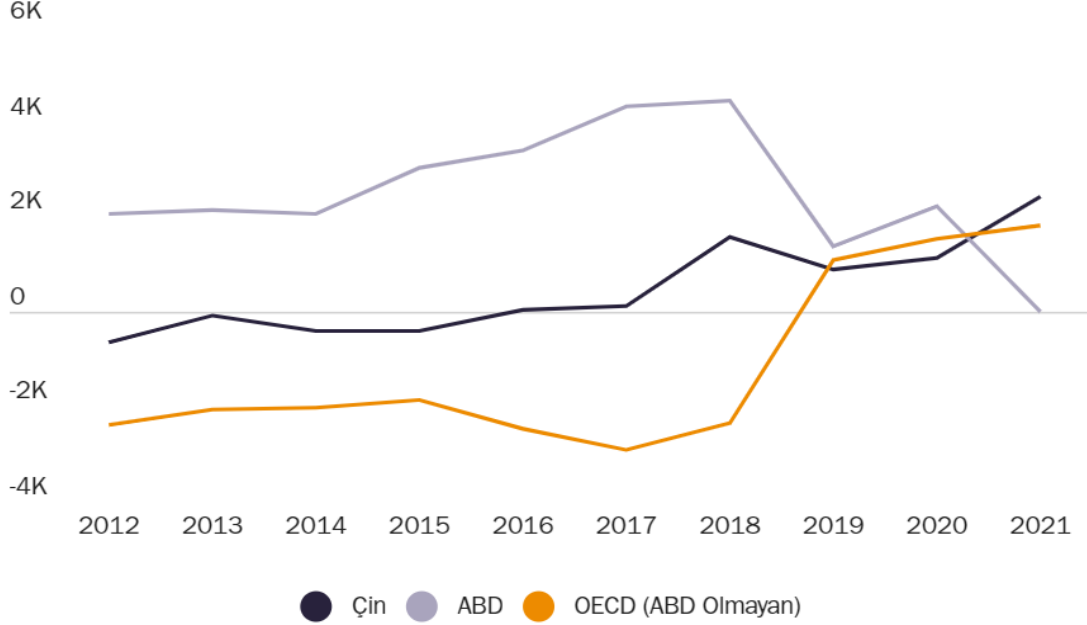
Anahtar Kelimeler: Konut Krizi, Kanada, Londra, Yabancı Mülkiyet Sahipliği

2. Amerika'yı Terk Edip Çin'e Giden Bilim İnsanı Sayısı Artıyor / CATO Institute (ABD)

38 üye ülkenin oluşturduğu hükümetler arası bir örgüt olan Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) tarafından yayımlanan yeni verilere göre, Amerika Birleşik Devletleri bilimsel yetkinlik rekabetini Çin ve diğer ülkelere karşı kaybetmektedir. OECD, bilimsel araştırmacıların ülkelere giriş ve çıkışlarını takip etmektedir. Çin'in bilimsel araştırmacıları kendisine bağlı üniversitelere çekme stratejisinin işe yaradığı ve 2021 yılından 2.408'den fazla bilimsel yazarı kazandığı belirtilmiştir. Bu durum, 2017 yılında ABD'nin 4.292, Çin'in ise sadece 116 bilim insanı aldığı dönem ile kıyaslandığında Çin lehine kayda değer bir artış yaşanmıştır.

Diğer Ülkeler, 2021’de yayın yapmış olan bilim insanlarını kendilerine çekme konusunda ABD’yi geride bırakıyor.

Bilimsel konuda yayın yapan yazarların giriş çıkışları

Kaynak: OECD

OECD verileri Çinli olmayanların Çin’e veya Amerikalı olmayanların ABD’ye girişini ölçmemektedir. OECD’nin, yayımlanmış bilimsel araştırmaları olan bilim insanlarının giriş ve çıkışlarını kurumsal bağımlılıktaki değişikliklere dayalı olarak izlediği özellikle vurgulanmıştır. Örneğin, daha önce farklı bir ülkeyle bağlantılı olan bir yazar, yeni bir ülkede başka makale yayınlarsa bu yeni ülke yeni bir araştırmacı bilim insanı kazanmış sayılmaktadır.

OECD, Çin ve Amerika’dan gelip gitmekte olan bilim insanlarının sayısında yaşanan bu ani ters dönüşün, ülkesine geri dönen Çinli bilim insanı sayısının artmasına bağlamıştır. Bu akım, pandemiden önce, spesifik olarak Trump yönetiminin Kasım 2018’de başlatmış olduğu ve asıl amacından saptırılıp Çin kökenli bilim insanı çalıştıran enstitülere göz dağı vermek için kullanılmış olan “Çin Girişimi” ile aynı zamana rastlamıştır. Adalet Bakanlığı “Çin Girişimi”ni durdurduğunu iddia etse de Asya kökenli bilim insanlarının haksız teftişlerden muaf olacaklarından şüphe duymaya devam ettikleri söylenmektedir. Bu girişim her ne kadar Çin tarafından yapılabilecek sanayi casusluğunun önüne geçmek amacıyla başlatılmışsa da ABD’li üniversiteler ve şirketler mevcut olan daha büyük

tehdidin yetenekli Çinli araştırmacıları kaybetmek olduğu konusunda hemfikir olmuşlardır.

Erişim: <https://www.cato.org/blog/abandoning-us-more-scientists-go-china>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Çin Girişimi, Bilim İnsanı

Bu Rapor KOSAM Tarafından
«İSİM» için
Özel Olarak Hazırlanmıştır.

E. TEKNOLOJİ

1. Mars ve Ötesindeki Yaşamın Sırlarını Çözmek / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Mars'ta yaşam arayışı uzun süredir devam eden bir çabadır. Search for Extraterrestrial Intelligence (SETI) Enstitüsü tarafından yürütülen 'Orbit-to-Ground Framework to Decode ve Predict Biosignature Patterns in Terrestrial Analogues' adlı çalışmadan elde edilen son bulgular, akıllara bilim kurgu filmi 'The Martian'ı (2015) getirmiştir. Filmde, Mars'ta mahsur kalan bir astronot, hayatta kalmak ve Dünya ile iletişim kurmanın bir yolunu bulmak için bilimsel uzmanlığını ve becerikliliğini kullanmaktadır. Filmin ana teması, ana karakterin gezegenin toprağında mikrobik yaşamın kanıtlarını keşfetmesiyle gezegende yaşam belirtilerinin aranmasıdır. 50 araştırmacıdan oluşan farklı bir ekip, Yapay Zekâ ve Makine Öğrenimi (MÖ) tekniklerinin coğrafi veriler içindeki gizli kalıpları belirleyerek Mars'ta yaşam bulmaya yardımcı olabileceğini öne sürmüştür.

Kaynak: Thinkstock

SETI'de kıdemli bir araştırmacı bilim insanı olan Kim Warren Rodes liderliğindeki çalışma, Şili Atacama Çölü'nün Altiplano sınırındaki bir bölge olan Salar de Pajonales'teki tuz kubbeleri ve kayalarda gizlenmiş mikrobiyal yaşamın varlığını keşfetmiştir. Denejde

mikropları tespit etmek için 7.765 görüntü ve 1.154 örnek kullanılmıştır. Deneyin bulguları Mars'ta yaşamı tespit etmek için yeni bir umut sunmaktadır. Erişilebilirlik sorunları ve kaynak kısıtlamaları göz önüne alındığında, dünya dışında yaşam ararken araştırmacıların kullanabileceği araç ve teknikler genellikle sınırlı kalmaktadır. Ancak gelecekte, gezegen robotları üzerindeki algoritmaları ve makine öğrenimi modellerini otomatikleştirmek ve onları geçmişte ya da günümüzde yaşam barındırma olasılığı en yüksek bölgelere yönlendirmek mümkün olabilir.

Erişim: <https://casstt.com/unlocking-the-secrets-of-life-on-mars-and-beyond/>

Anahtar Kelimeler: Mars, Yapay Zekâ, Mikrobik Yaşam

2. Yapay Zekâ ile Öksürük Denetimi Hastalıkları Teşhis Etme Yöntemimizi Değiştirebilir / TIME (ABD)

İnsan olarak öksürük hafızamız doğru çalışmamaktadır. Araştırmalar, öksürüklerimizin yapısına bakarak sağlığımız hakkında daha doğru ve net bilgilere ulaşabileceğimizi söylemektedir. Öksürük temel olarak basit bir boğaz yolunu temizlemek için olurken, aynı zamanda ciddi bir sağlık tehlikesinin de ön habercisi olabilmektedir. Örneğin; GERD – Gastroözofageal reflü hastalığı – ve akciğer kanseri. Hyfe AI (sağlık üzerine yapay zekâ araştırmaları yapan şirket) dünya genelinde yapay zekâ sayesinde 700 milyondan fazla farklı öksürük verisine sahip bir şirkettir. Dünyadaki en geniş öksürük verisine sahip şirket olarak öne çıkarken araştırmacılar, mevcut verilerin ileri safhada sağlık alanında kullanımı için potansiyelleri analiz etmektedir. Google Health, doktorların gelecekte hastalıkları teşhis etme ve tedavileri yönetme yöntemlerini iyileştirmek, daha fazla sağlık bilgisi toplamak ve kronikleştirmek için yapay zekâ uygulamalarını yararlı bir kaynak olarak görmektedir.

Hyfe AI, kullanıcıların gün içerisinde kaç kez öksürdüğünü takip edebilen CoughTracker adlı ücretsiz bir örnek uygulama da dahil olmak üzere, yapay zekâ tabanlı algoritmalarıyla geliştirdiği çeşitli ürünlere sahiptir. Araştırmacılar, dijital uygulamalar aracılığıyla öksürük takibinin Covid-19, grip, astım ve KOAH gibi solunum yolu hastalıklarının görülme sıklığını tahmin edip edemeyeceğini test etmek için CoughTracker'ı kullanmaktadır.

Hyfe ayrıca, farklı durumların teşhisine yardımcı olmak için öksürük verilerini kullanmanın mümkün olup olmadığını test etmek için tasarlanmış daha derin yapay zekâ algoritmaları kullanan, yalnızca araştırma denemelerinde mevcut olan bilek tabanlı bir giyilebilir cihaz olan Cough Watch adlı başka bir cihaz üzerinde çalışmaktadır.

Öksürük verilerini teşhis etme amacıyla kullanma olasılığı, özellikle Hindistan gibi sağlık kaynaklarının kısıtlı olduğu dünyanın uzak bölgelerinde güçlü bir etken olabileceği düşünülmektedir. Örneğin, ülkedeki öksürük uygulaması ile enfeksiyonların artış gösterdiği bölgeler belirlenebilir ve böylece sağlık yetkilileri, sağlık personeli ve tedavi gibi kaynaklar bu bölgelere kolayca ulaştırılabileceği düşünülmektedir.

Kaynak: GettyImages

Erişim: <https://time.com/6267654/ai-track-coughing-health/>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Öksürük, Sağlık, HyfeAI, Google Health

3. AB Dijital Egemenlik Hakkında Konuşmayı Neden Bırakmalı?/ Council on Foreign Relations (ABD)

Son on yılda, dijital egemenlik söylemleri AB hükümetine nüfuz etmiş ve siber güvenlik de dahil olmak üzere çeşitli politika alanlarında ilgi görmeye başlamıştır. Dijital egemenlik, yabancı tedarikçilerden teknolojik bağımsızlık, veri ve dijital varlıklar üzerinde kontrol sağlama fikridir. Ancak dijital egemenlik, AB'nin ileri teknoloji sektöründeki eksikliğini ortaya çıkarabileceği ve önemli kuruluşların siber güvenlik sürecinden dışlanmasına yol açabileceği öngörülmektedir. AB liderleri, dijital egemenlik söylemlerinin şu anda AB'deki kamu-özel sektör işbirliğini etkilediğini düşünmektedir. Jeopolitik kaygılar, politikacıların bazı yabancı şirketleri güvenilmez olarak algılamasına yol açarken, bu şirketlerin hükümette ki ortaklarından izole edilmesine ve çok ihtiyaç duyulan işbirliğinin engellenmesine neden olmasından endişe edilmektedir.

Kaynak: Dado Ruvic/Reuters

Konrad Adenauer Stiftung tarafından yaptırılan çalışma, Avrupa ülkelerinin yabancı dijital teknolojilere ne ölçüde bağımlı olduğunu göstermiştir. Dijital egemenlik mesajları, yabancı şirketler ve AB hükümetleri arasında yarattığı gerilim nedeniyle AB üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Dijital sorumluluk, özünde ortaklık ve işbirliği olan bir sistemde güvenilir aktörlerin hükümetler ile ilişki kurması için bir yol oluşturmaktadır. Kuruluşlar siber güvenlik politikaları konusunda proaktif olmaya çalışmalıdır; örneğin, kanunen zorunlu olmasa bile standart bir güvenlik önlemi olarak iki faktörlü kimlik doğrulamanın uygulanması. Dijital egemenlik, AB'nin yüksek düzeyde dijital bağımlılık ve şirketler ile hükümetler arasındaki işbirliğinin azalması gibi çok fazla zayıf yönünü ortaya

çıkarmaktadır. Bu terimin arkasındaki kavram ve gerekçeler, hepimizin dijital toplumlarımızı, altyapımızı ve kullanıcılarımızı koruma sorumluluğuna sahip olduğumuz temel fikriyle tezatlık oluşturmaktadır. "Dijital egemenlik" yerine "dijital sorumluluk"tan bahsetmek, AB'nin dijital alanda sorumlu ve işbirliğine dayalı bir yaklaşıma duyulan ihtiyacı vurgulamasını sağlayacaktır.

Erişim: <https://www.cfr.org/blog/why-eu-should-stop-talking-about-digital-sovereignty>

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Siber Güvenlik, Dijital Egemenlik

4. Orta Doğu'da Yapay Zekâ ve ChatGPT'nin Yaygınlaşması Yavaşlayacak Gibi Görünmüyor / AL-MONITOR (ABD)

İnsanlık için potansiyel bir risk olarak görülen, insanlar gibi düşünebilen, öğrenebilen, davranabilen dil öğrenme modellerinin (LLM) en günceli OpenAI tarafından piyasaya sürülen ChatGPT-4 olmuştur. İstenildiğinde sorulara cevap verebilen, akademik raporlar, soneler ve hatta izin verildiğinde bir bombanın nasıl yapılacağını bile anlatabilme kapasitesine sahiptir. Ancak, bir insan gibi cevap verdiği için bazı durumlarda yanıltıcı veya yanlış bilgiler verebilmektedir. Bu model, İnternet üzerinden çıkarttığı kişisel veriler ve parametreler yardımıyla kendini eğitmektedir. Hızla büyüyen bu teknoloji için veri gizliliğine ilişkin düzenleme eksikliğinin korku yaratabileceği düşünülmektedir.

Kaynak: Leon Neal/Getty Images

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın dört bir yanından insanlar yapay zekaya (YZ) karşı endişelerini dile getirmektedir. Ancak BAE (Birleşik Arap Emirlikleri) ve Suudi Arabistan, ekonomilerini büyütme ve bölgede kendi yapay zekâ çözümlerini oluşturmak için yapay zekâ kullanımını ilerletme konusunda kararlı görünmektedir. BAE, GSYİH'sine %20 katkısı bulunan dijital ekonomisiyle 2021 yılına kadar YZ (yapay zekâ) alanında dünya liderlerinden biri olmak için kendi stratejisini oluşturmuştur. YZ'den sorumlu bir devlet bakanı ve Mohamed Bin Zayed YZ Üniversitesi bu stratejinin bir parçasıdır. Suudi Arabistan 2020 yılında, 2030 yılına kadar 20 milyar dolarlık yabancı ve yerel yatırımcı çekmeyi amaçlayan Ulusal Veri ve Yapay Zekâ Stratejisini başlatmıştır. Ayrıca, sesli arama uygulaması Botim'in sahibi Astra Tech, geçen hafta pilot test aşamasında ilk Arapça dilinde ChatGPT'yi kurduğunu açıklamıştır. Teslimat adresi bulma ya da emlak ilanları gibi meslek gruplarında da işe yaradığı görülmektedir.

PwC'nin "2022 Orta Doğu İşgücü Umutları ve Korkuları Anketine" göre, bu KİK (Körfez İş Birliği Konseyi) toplulukları arasında Kuveyt (%75), Katar (%60), Suudi Arabistan (%46) ve BAE'de (%46) uzmanlık becerilerinde yetersizlik bulunmaktadır. Her ne kadar İtalya ChatGPT'yi yasaklayan ilk Batılı ülke olsa da bir Orta Doğu ülkesinin, özellikle de KİK içindeki bir ülkenin aynısını yapması pek olası görülmemektedir. 2022 IPSOS küresel anketinde Çinli katılımcılar %78 ile ilk sırada, Suudiler %76 ile ikinci sırada yer alarak yapay zekanın dezavantajlarından çok faydalarının olduğunu düşünmektedir. Ancak, Amerikalılar %35 ile son sırayı alarak, gelecekte yapay zekanın başarısız olacağını öngörmektedir.

Erişim: <https://www.al-monitor.com/originals/2023/04/middle-east-unlikely-slow-down-ai-chatgpt-rollout>

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, Yapay Zekâ, Orta Doğu, BAE, Suudi Arabistan

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Center for Strategic & International Studies

Erişimi Sürdürmek: Günümüzün Zorlukları için İnsani Yardım İlkeleri, Uygulamaları ve Politikaları

- Çevrimiçi Etkinlik (25-26.04.2023)

CSIS Humanitarian Agenda ve Norveç Mülteci Konseyi, “Erişimi Sürdürmek” konulu iki günlük bir konferansa ev sahipliği yapacaktır. Bu konferans, insani yardım aktörlerini, bağışçıları, ABD’li politika yapıcıları ve diğer kilit ortakları bir araya getirerek, yardım sağlayıcıların kısıtlı ortamlarda faaliyet gösterme kabiliyetini etkileyen mevcut zorlukları tartışacak ve ulaşılmaması zor topluluklara etkili ve ilkeli müdahaleyi mümkün kılmak için insani yardım uygulamalarını ve politikalarını iyileştirmenin yollarını araştıracaktır. Konferansta, terörle mücadelenin ilkeli insani yardım faaliyetleri üzerindeki etkisi, geleneksel olmayan yetkililerle müzakere ve ön saflarda yerel aktörlerle çalışma da dahil olmak üzere, karmaşık insani yardım müdahalelerinde değişen erişim ortamı incelenecektir.

Erişim: <https://www.csis.org/events/sustaining-access-humanitarian-principles-practice-and-policy-todays-challenges>

2. BRUEGEL

Açık Bankacılığın Finansal Devrimi: Yetersiz mi Kalıyoruz?

- Çevrimiçi Etkinlik (26.04.2023)

Devam eden düzenleyici konuların ve açık bankacılığın ödemeler, bankacılık piyasalarındaki rekabet ve finansal kapsayıcılık üzerindeki etkileri tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/open-bankings-financial-revolution-are-we-falling-short>

3. Research Institute of Economy, Trade and Industry

Doğu Asya Elektronik Sektörü: Döviz Kurları, Teknoloji Transferi ve Küresel Değer Zincirlerinin Rolü

- Çevrimiçi Etkinlik (26.04.2023)

Akıllı telefonların ve diğer elektronik eşyaların büyük bir bölümü Asya'da üretilmektedir. Elektronik ürünlerin montajı Çin'de yapılırken, yarı iletken çipler ve görüntü sensörleri gibi parçalar ve bileşenler Japonya, Kore ve Tayvan'da üretilmektedir. Asya nasıl elektronik ürün üretim merkezi haline geldi? Asyalı işçiler son teknoloji ürünleri üretmeyi nasıl öğrendi? Amerika Birleşik Devletleri gibi yarı iletken üretimini yeniden şekillendirmek isteyen ülkeler için ne gibi dersler çıkarılabilir? sorularına yanıt aranacaktır.

Erişim: <https://www.rieti.go.jp/en/events/23042601/info.html>

4. Cranfield

Sürdürülebilirlik Ağı Konuşmacı Serisi: Zincirleme Reaksiyon: Sürdürülebilir Çözümler Yetersiz mi?

- Çevrimiçi Etkinlik (27.04.2023)

Uluslararası bir alıcı, bir tedarikçi ve ticaret girişiminden bir temsilci, bu küresel tedarik zincirlerini daha sürdürülebilir hale getirmenin kimin görevi olduğunu tartışacaktır. Bir tüketici şirketinin tedarik zinciri, sera gazı emisyonlarının %80'inden fazlasını oluşturmaktadır. Ayrıca, hava, toprak, su, biyoçeşitlilik ve jeolojik kaynaklar üzerindeki etkinin de %90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Bu, sektör profesyonellerinden tedarik zincirlerinin sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğinin iyileştirilmesine ilişkin bazı kapsamlı konular hakkında bilgi sahibi olmak ve onların sürekli olarak etkili değişim temsilcileri olmak için nasıl çalıştıklarını sormak için bir fırsat olacaktır.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/som/events/sustainability-network-speaker-series-the-chain-reaction-are-sustainable-solutions-in-short-supply>

5. Belfer Center

Tareq Nassar: Sıfırdan Kentsel Planlama

- Çevrimiçi Etkinlik (27.04.2023)

Doğu Kudüs'te doğup büyüyen mimar ve şehir plancısı Tareq Nassar, Almanya ve Mısır'da yüksek lisans yaptıktan sonra Kudüs'e dönmüş ve profesyonel hayatını memleketinde kentsel sürdürülebilirlik için yeni bir model tasarlamaya adanmıştır. 2019 yılında, arı yetiştiriciliği, bal üretimi ve satışı yoluyla ekonomik bağımsızlık elde etmek için Filistinli kadınlarla birlikte çalışan ve aynı zamanda bir zamanlar Filistin kültürünün ayrılmaz bir parçası olan Doğu Kudüs'ün terk edilmiş çatılarını yeniden canlandırmak ve ana planlaması olmayan mahallelerde kentsel çevreyi iyileştirmek için bir model olarak hizmet veren bir kooperatif olan Sinsila Center'ı kurmuştur. Kudüs'ün doğusunu ve batısını tanımlayan karmaşık demografik özellikler göz önüne alındığında, bu gibi girişimler yerel topluluklara ilham vermek ve onları güçlendirmek ve şehrin tüm farklı nüfusları için örnek teşkil etmek açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu etkinlik, Orta Doğu İnisiyatifi tarafından düzenlenen ve Kudüs'ün ve bölgenin yankı uyandıran kültürel dokusuna ve Orta Doğu'da kültürel bağlantı yoluyla çatışmayı aşmanın yollarına odaklanan "James Snyder in Conversation" serisinin bir parçasıdır.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/event/tareq-nassar-urban-planning-ground>

6. The Royal United Services Institute for Defence and Security Studies

RUSI Deniz Gücü Konferansı 2023

- Çevrimiçi Etkinlik (27.04.2023)

Yaşanan son olayların ardından NATO üyesi ülkelerin donanmaları bekleyen önemli sorulardan biri Avrupa'da caydırıcılığın güçlendirilmesindeki roller olmuştur. Donanmaların müşterek bir bağlamda caydırıcı değeri ve sahadaki dinamikleri nasıl etkileyebileceklerine ilişkin eski Corbettian düşünceler, ulusal donanmaların nasıl gelişmesi gerektiğini anlamak açısından kritik önem taşıyacaktır. Aynı şekilde, Avrupa'daki caydırıcılık, Avrupa'nın çok ötesindeki bölgelerde meydana gelen olaylardan

büyük ölçüde etkilenecek; bu da donanmaların bölgesel ve küresel zorunlulukları dengelemesi gerekeceği anlamına gelmektedir.

Erişim: <https://www.rusi.org/events/martial-power-conferences/rusi-sea-power-conference-2023#overview>

7. Urban Institute

Matt Desmond ile Söyleşi: Amerika'da Yoksulluğu Nasıl Bitirebiliriz?

- Hibrit Etkinlik (03.05.2023)

Amerika Birleşik Devletleri, bir dizi politika ve uygulamalar nedeniyle diğer gelişmiş demokrasiler arasında yoksulluk seviyesi en yüksek olan ülkedir. Yeni kitabında yoksulluğu sona erdirmenin sadece politika düzeyinde değil, bireysel düzeyde de değişim gerektiğini savunan Pulitzer ödüllü yazar Matt Desmond'un katılacağı bu etkinlikte, bireylerin, politikacıların ve toplulukların yoksullukla nasıl mücadele edebilecekleri üzerine bir sohbet gerçekleştirilecektir.

Erişim: <https://www.urban.org/events/conversation-matt-desmond-how-we-can-end-poverty-america>